

Dạy con làm giàu

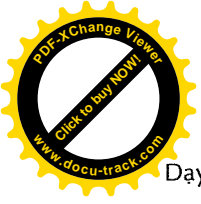
CHƯƠNG 17

Bài học đầu tư số 15: Sự kỳ diệu của những sai lầm

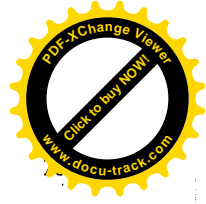
Bố ruột của tôi xuất thân từ môi trường học vấn mà nơi đó các sai phạm bị coi là xấu và cần phải tránh. Trong thế giới trường lớp, một người phạm càng nhiều lỗi càng bị đánh giá là kém thông minh.

Người bố giàu xuất thân từ cuộc sống ngoài đời. Người có quan điểm khác hẳn về sai lầm. Theo Người, chúng chính là cơ hội để học hỏi thêm một điều mới mẻ mà Người chưa từng biết trước đây. Một người phạm nhiều sai lầm sẽ học hỏi được nhiều hơn. Người thường nói, *“Đằng sau mỗi một sai sót, có một sự kỳ diệu mà chúng ta không chịu nhìn thấy.* Khi ta phạm nhiều lỗi và có thời gian học hỏi, rút kinh nghiệm, thì càng có nhiều sự kỳ diệu xuất hiện trong đời ta.”

Người thường dùng ví dụ học đạp xe để khẳng định niềm tin tưởng của mình về sự kỳ diệu tìm thấy trong mỗi lỗi lầm. Người nói, “Hãy nhớ đến sự sợ hãi khi con bắt đầu học cưỡi xe đạp. Mọi người bạn của con đều lái được, nhưng đến phiên con, mỗi khi con leo lên yên xe là té lên té xuống. Con phạm hết lỗi này đến lỗi khác. Nhưng rồi bất thành

Dạy con làm giàu

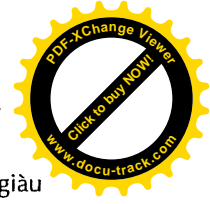
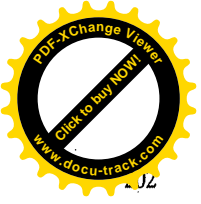

linh, con không còn bị té nữa. Con bắt đầu đạp xe và chiếc xe chạy tới trước. Đột nhiên như một phép thuật, cả một thế giới hoàn toàn mới xuất hiện trước mắt con.”

SAI LẦM CỦA WARREN BUFFET

Warren Buffet, nhà đầu tư giàu nhất nước Mỹ, được biết đến và nể trọng nhờ công ty Berkshire Hathaway của ông. Hiện tại, giá cổ phiếu của công ty Berkshire Hathaway thuộc vào mức cao nhất trên thế giới. Trong khi nhiều nhà đầu tư đánh giá cổ phiếu Berkshire Hathaway rất cao, ít người biết rằng việc thu mua công ty đó là một trong những sai lầm đầu tư lớn nhất của ông.

Vào thời điểm thu mua, Berkshire Hathaway là một công ty dệt may đang trên con đường suy thoái. Warren Buffet cho rằng nhóm của ông có thể làm thay đổi tình thế của công ty. Chúng ta đều biết, ngành công nghiệp dệt may tại thời điểm đó đang chết dần ở Mỹ và có khuynh hướng chuyển sang đầu tư ở các quốc gia khác. Warren Buffet đã không thể chống lại khuynh hướng ấy, và cho dù có sự hậu thuẫn của ông, công ty cuối cùng vẫn thất bại ngay trong ngành sản xuất nguyên thủy của mình. Thế nhưng từ sai lầm thất bại đó, ông đã tìm thấy những viên ngọc đem lại cho ông một gia sản đồ sộ sau này. Nếu bạn thích thú muốn tìm hiểu câu chuyện này, bạn có thể tìm đọc quyển *Con Đường Của Warren Buffet* của tác giả Robert Hagstrom. Quyển sách này có thể cung cấp người đọc những hiểu biết quý giá về cách suy nghĩ của một trong những nhà đầu tư vĩ đại của thế giới.

Dạy con làm giàu

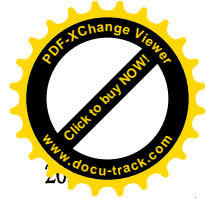
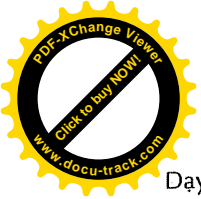
CÁC SAI LẦM KHÁC

Một công ty khác, Diamond Fields, được thành lập để khai thác kim cương, nhưng lại không bao giờ tìm thấy kim cương cả. Vị kỹ sư trưởng trong ngành địa chất đã tính toán sai. Thế nhưng thay vì tìm kim cương, họ lại khai quật được một trong những mỏ nickel lớn nhất thế giới. Thế là giá cổ phiếu của công ty vọt lên như tên lửa ngay sau khi công ty tuyên bố sự khám phá. Ngày nay, mặc dù vẫn còn mang tên Diamond Fields, nhưng công ty đó đã làm giàu từ các quặng mỏ nickel.

Levi Strauss, trên đường tìm vàng ở California, đã chuyển từ ý định khai thác vàng sang may quần bằng vải bạt cho những người đào vàng thành công. Ngày nay, khắp thế giới đâu đâu cũng biết đến quần jean Levi cả.

Thomas Edison có lẽ sẽ không bao giờ phát minh ra bóng đèn nếu như ông là nhân viên của công ty General Electric do ông sáng lập nên. Người ta từng nói Edison đã thất bại đến 10.000 lần trước khi chế tạo thành công bóng đèn điện. Nếu ông là nhân viên của một công ty lớn, có lẽ ông đã bị sa thải từ đời nào bởi vì quá nhiều lần thất bại như vậy.

Sai lầm lớn của Christopher Columbus là cố tìm đường qua Trung Quốc nhưng lại tình cờ phát hiện ra nước Mỹ - một trong những quốc gia hùng mạnh và giàu có nhất trên thế giới sau này.

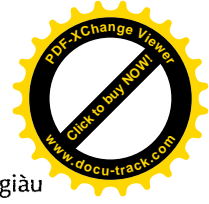
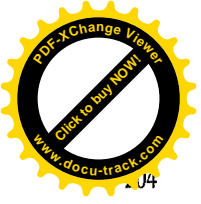
KHÔN NGOAN NGOÀI ĐỜI VỚI KHÔN NGOAN TRONG LỚP

Sự giàu có vượt bậc của người bố giàu do nhiều nguyên nhân. Nguyên nhân hàng đầu là thái độ của Người trước sai lầm. Giống như hầu hết chúng ta, Người cũng không ưa phạm sai lầm, thế nhưng Người không sợ bị lỗi. Người chấp nhận rủi ro đơn giản là vì có chuẩn bị trước sai lầm. Người nói, *“Khi con đã đi đến giới hạn những gì con biết, khi ấy sẽ là lúc con cần phải phạm một vài sai lầm.”*

Nhiều lần, một trong những doanh nghiệp của Người không cất cánh được và bị lỗ nặng. Tôi cũng đã từng chứng kiến nhiều lần các sản phẩm mới của Người tung ra đều bị thị trường tiêu thụ từ chối. Nhưng mỗi lần bị thất bại, thay vì chán nản, Người lại trông có vẻ vui hơn, khôn ngoan hơn, dứt khoát hơn và thậm chí giàu hơn từ sau kinh nghiệm đó. Người hay nói với tôi và Mike, *“Sai lầm chính là điều mà chúng ta cần học hỏi. Mỗi lần phạm sai lầm, ta luôn học được một điều mới về bản thân ta, và ta thường gặp được những người mới mà ta chưa hề gặp.”*

Trong một doanh nghiệp phân phối thiết bị tiêu thoát bị phá sản, Người gặp được một người bạn đối tác kinh doanh mà sau này đã cùng Người kiếm hàng chục triệu đô la. Người nói, *“Nếu ta không dám mạo hiểm thành lập doanh nghiệp đó, ta sẽ không bao giờ gặp được Jerry cả. Nói thật với các con, biết được Jerry là một trong những sự kiện quan trọng nhất của đời ta.”*

Người bố ruột của tôi trong khi đó là một sinh viên xuất sắc ở đại học. Người ít khi phạm lỗi và thường xuyên đạt

điểm cao nhất nhì trong trường. Vấn đề là khi Người được 50 tuổi, Người dường như đã phạm một trong những sai lầm lớn nhất mà từ đó Người không bao giờ đứng dậy được.

Khi tôi chứng kiến người bố ruột phải vật lộn với những khó khăn trong sự nghiệp và trong tiền bạc, người bố giàu nói, “Để thành công trong thế giới kinh doanh, *con cần phải có sự khôn ngoan trong trường công với sự khôn ngoan ngoài đời*. Bố của con nhập học từ lúc 5 tuổi, vì ông tốt nghiệp điểm cao nên được giữ lại trường và cuối cùng đạt đến đỉnh cao trong sự nghiệp giáo dục. Giờ đây khi ông 50 tuổi, ông gặp chuyện cay đắng trong đời, và đời là một người thầy rất phũ phàng con ạ. Ở trường, con được dạy bài học trước. Nhưng ở ngoài đời, con thường phải phạm lỗi lầm trước và hoàn toàn tùy thuộc nơi con có rút ra được bài học mà đời muốn dạy con hay không. Vì hầu hết mọi người không được dạy cách chấp nhận phạm lỗi và rút kinh nghiệm từ chúng, hoặc là họ sẽ tránh phạm lỗi, hoặc là họ phạm lỗi nhưng không rút được bài học từ sai lầm đó. Điều ấy giải thích tại sao mọi người cứ phạm cùng một sai lầm hết lần này đến lần khác. Trong trường, con sẽ được coi là khôn ngoan nếu con không phạm lỗi, nhưng ở ngoài đời, con chỉ được coi là khôn ngoan nếu con biết rút kinh nghiệm từ lỗi lầm mà con đã trải qua.”

NGHỆ THUẬT ĐỐI DIỆN SAI LẦM

Thay vì dạy chúng tôi cách tránh né sai lầm, người bố giàu đã dạy chúng tôi nghệ thuật đối diện sai lầm và trở

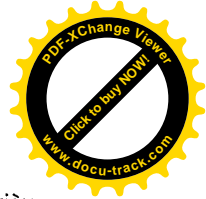
nên khôn ngoan hơn từ sự sai lầm ấy.

Trong một lần, Người nói, “Việc đầu tiên xảy ra cho con sau khi con phạm sai lầm là con sẽ rất buồn. Đó chính là dấu hiệu nhận biết đầu tiên của sự sai lầm. Vào thời điểm đó, con sẽ biết được con thực sự thuộc loại người nào.”

“Thuộc loại người nào là sao hở bố?”, Mike hỏi.

“Khi các con buồn, các con sẽ trở thành một trong những hạng người như sau:

1. **Người nói dối** - Người thuộc nhóm này sẽ nói những câu đại loại như: “Tôi không làm điều đó”, hay “Không, không phải tôi”, hay “Tôi không biết chuyện đó xảy ra”, hay “Anh có gì chứng minh là tôi làm không?”.
2. **Người đổ thừa** - Người thuộc nhóm này sẽ nói: “Đó là lỗi của anh, không phải tôi”, hay “Nếu vợ tôi không tiêu xài nhiều như thế, tôi đã làm giàu rồi”, hay “Ta sẽ làm giàu nếu như ta không có con sớm”, hay “Khách hàng chỉ không quan tâm đến các sản phẩm của tôi”, hay “Nhân viên bây giờ không còn biết trung thành nữa”, hay “Chỉ thị của ông không rõ ràng gì hết”, hay “Đó là quyết định của sếp”.
3. **Người phân bua** - Người thuộc nhóm này sẽ nói: “Ồ, vì tôi không được học đến nơi đến chốn nên không tiến thân được”, hay “Giá mà có nhiều thời gian hơn tôi sẽ làm được điều đó”, hay “Tôi không muốn làm giàu”, hay “Mọi người ai cũng nhào vô làm chuyện đó cả”.
4. **Người bỏ cuộc** - Người thuộc nhóm này sẽ nói: “Tôi đã

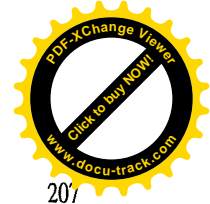

bảo anh là điều đó không làm được mà”, hay “Chuyện này quá khó mà lại chẳng đáng bỏ công nữa. Tôi sẽ làm thứ khác dễ hơn”, hay “Tại sao tôi cần phải làm điều đó? Tôi không cần rước thứ nhức óc đó về mình đâu.”

5. **Người chối bỏ** - Người bố giàu thường gọi loại người này là 'mèo giấu cứt', nghĩa là những người này thường đánh trống lảng hay vờ đi những sai lầm của mình. Người thuộc nhóm này sẽ nói: “Ồ không, không có gì sai phạm cả. Mọi thứ ở đây đều tốt đẹp”, hay “Sai sót à? Sai sót gì cơ chứ?”, hay “Đừng lo, mọi thứ đâu sẽ vào đấy.”

Người bố giàu nói, “Khi mọi người buồn phiền vì sai lầm hay bị tai nạn, một hay nhiều tính cách đó sẽ trở dậy. Nếu con muốn học hỏi và trở nên khôn ngoan từ sau những sai lầm vô giá đó, con cần phải suy nghĩ một cách hết sức có trách nhiệm. Đó chính là lúc con phải đặt câu hỏi này với con: **'Ta học được gì từ bài học vô giá đó?'**”

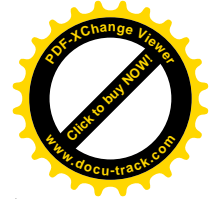
Người bố giàu nói tiếp, “Nếu một người nào đó nói, 'Những gì tôi học được là sẽ không bao giờ phạm sai lầm này nữa', người ấy đã chẳng học được gì cả. Có rất nhiều người sống trong một thế giới khó khăn bởi vì họ cứ luôn nói như thế thay vì họ nên nói, 'Tôi vui mừng vì điều đó đã xảy ra, bởi vì tôi đã rút được kinh nghiệm từ sai lầm đó.' Bên cạnh đó, những người hay né tránh sai lầm hoặc bỏ qua không chịu học hỏi sẽ không bao giờ thấy được mặt bên kia của đồng tiền.”

TÔI KHÓC NHƯ MỘT ĐỨA TRẺ

Chẳng hạn, sau khi tôi làm mất doanh nghiệp sản xuất loại túi khóa Velcro, tôi đã buồn nản suốt gần 1 năm. Trong năm đó, tôi đã khóc như một đứa trẻ. Tôi luôn nghe trong đầu tôi vang lên những câu trách móc, “Lẽ ra người đừng nên lập doanh nghiệp đó. Người biết là sẽ thất bại kia mà. Người không nên kinh doanh nữa.” Tôi cũng đã đổ thừa cho nhiều người, thấy bản thân tôi đang phân bua cho những hành động của mình, và nói những câu như: “Đó là lỗi của Dan”, “Tôi đã không thực sự yêu quý sản phẩm của mình.”

Thay vì chạy trốn lỗi lầm của mình và quay lại giới làm công, tôi đã bị người bố giàu bắt tôi phải *đối mặt* với thực tế và tìm con đường thoát khỏi đống đổ nát đó. Ngày nay, tôi thường nói với mọi người, “Tôi đã học hỏi được nhiều về kinh doanh qua lần thất bại đó hơn là khi tôi thành công. Quá trình lao động từ sự đổ nát và xây dựng lại công ty đã giúp tôi trở thành một doanh nhân dày dặn kinh nghiệm hơn.” Ngày nay, thay vì nói ‘Tôi sẽ không bao giờ phạm lỗi đó nữa’, tôi sẽ nói: ‘Tôi vui mừng vì tôi đã thất bại và được học hỏi, bởi vì tôi rất biết ơn đã có được sự khôn ngoan từ kinh nghiệm cay đắng của mình.’ Và tôi sẽ nói, “Hãy bắt đầu một doanh nghiệp khác vậy.” Thay vì sợ hãi và giận dữ, tôi có thể thấy được sự hào hứng và thích thú trong đó. *Thay vì sợ thất bại, tôi biết thất bại là phương tiện giúp tôi học hỏi để thành công hơn.* Nếu chúng ta sợ phạm lỗi, hay phạm lỗi và không biết rút kinh nghiệm, sự

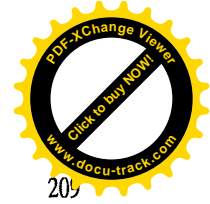
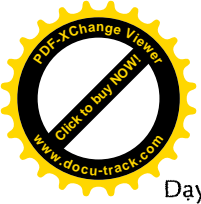
kỳ diệu sẽ không hiện hữu trên đời này. Cuộc sống lúc ấy sẽ bị thụt lùi, tụt hậu và trở nên nhỏ bé hơn, thay vì phải được rộng mở và đầy ắp những điều diệu kỳ hơn.

BÀI HỌC LÀ GÌ?

Cứ mỗi khi nghe mọi người nói, “Đầu tư quá rủi ro”, hay “Tôi không thích mạo hiểm với tiền của mình”, hay “Chuyện gì xảy ra nếu tôi thất bại?”, tôi thường nhớ đến người bố nghèo của tôi bởi vì Người từng nói, “Ta không muốn phạm sai lầm.” Như tôi đã nói, trong thế giới của Người - thế giới trường lớp, những người phạm lỗi sẽ bị coi là ngu ngốc.

Trong thế giới của người bố giàu, Người coi rủi ro, sai lầm và thất bại là một phần không thể tách rời trong sự phát triển của nhân loại, cho nên thay vì né tránh rủi ro và sai lầm, Người đã học hỏi cách *quản lý* rủi ro và sai lầm. Quan điểm của Người về sự sai lầm: đó chỉ là một bài học đi kèm với nhiều cảm xúc. Người nói, “Khi chúng ta phạm lỗi, chúng ta buồn. Sự buồn phiền đó là dấu hiệu báo cho chúng ta biết chúng ta cần phải học hỏi một điều gì đó. Nó giống như một cú đập vào vai chúng ta và nói, 'Chú ý. Người đang có một điều quan trọng cần học hỏi. Nếu như người nói dối, đổ thừa, phân bua hay phủ nhận sự buồn phiền đó, người sẽ làm lãng phí nỗi buồn phiền và sẽ đánh mất một viên ngọc kinh nghiệm quý giá.’”

Người bố giàu dạy tôi đếm đến mười khi tôi giận, hoặc đến 100 khi tôi cực kỳ giận dữ. Sau khi nguội đi, tôi chỉ nói

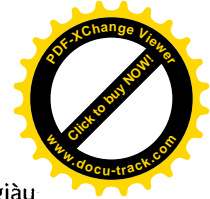

'Xin lỗi' và không bao giờ đổ thừa cho người khác, cho dù tôi giận đến mức nào. Nếu tôi trách móc hay đổ thừa, tôi đang trao quyền lực của tôi cho người ấy. Còn nếu tôi có ý thức trách nhiệm trước những gì đã xảy ra, tôi sẽ học được một bài học quý giá mà rõ ràng tôi cần phải học. Và nếu như tôi nói dối, đổ thừa, phân bua hay chối bỏ, tôi sẽ không học được gì cả.

Người bố giàu cũng nói, "Những người thất bại thường đổ thừa cho người khác. Họ muốn người đó thay đổi, và đó là lý do tại sao mà họ cứ buồn phiền. Thay vì buồn phiền, họ nên cảm ơn người đã dạy cho họ điều mà họ cần học hỏi. Buồn phiền hay tỏ thái độ thù địch đối với người đó chẳng khác nào con đi bực tức với chiếc xe đạp chỉ vì con cứ té lên té xuống trong khi đang cố gắng học cưỡi nó."

NHỮNG SAI LẦM HIỆN TẠI

Khi tôi viết quyển sách này, thị trường chứng khoán và địa ốc đang lên giá. Những người mới đầu tư và nhảy vào thị trường đều nói giống nhau. Họ nói, "Tôi đã kiếm được thật nhiều tiền trên thị trường," hoặc "Tôi nhảy vào sớm và giá hiện giờ tăng hơn 20%." Tôi e rằng không bao lâu sau, những người mới đầu tư và đang phấn khích sẽ có cảm giác thế nào khi phạm sai lầm trên thị trường. Lúc ấy, chúng ta sẽ biết đâu là những nhà đầu tư thực thụ. Như người bố giàu đã nói, "Không phải các khoản đầu tư của con tăng lên bao nhiêu mới quan trọng, mà điểm chính yếu là chúng sẽ giảm sút đến mức bao nhiêu. Những nhà

đầu tư thực sự luôn sẵn sàng chuẩn bị làm giàu ngay khi có cơ hội, cũng như sẵn sàng học hỏi khi mọi thứ không diễn ra đúng theo ý họ trên thị trường. Điều tốt nhất mà thị trường có thể dạy con là ***làm thế nào học hỏi từ chính những sai lầm của con.***

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

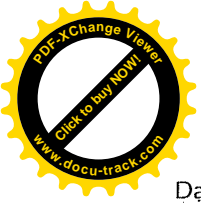
Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường. Đó là một bài học mà không ai có thể dạy con được ngoài thị trường.

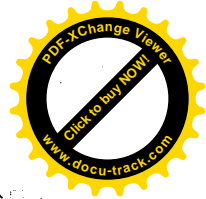

CHƯƠNG 18

Bài học đầu tư số 16: Cái giá của sự làm giàu là gì?

Người bố giàu cho tôi biết có nhiều cách làm giàu, nhưng mỗi cách đều có cái giá riêng của nó.

1. **Bạn có thể làm giàu bằng cách cưới một ai đó có gia tài đồ sộ.** Chúng ta ai cũng biết cái giá phải trả cho cách đó. Người bố giàu sẽ nhăn mặt và nói, “Con có thể cưới một ai đó vì tiền, nhưng con có hình dung sẽ như thế nào nếu sống chung suốt đời với một người mà con không yêu hay không? Cái giá đó quá đắt con ạ.”
2. **Bạn có thể làm giàu nhờ làm ăn bịp bợm, lường gạt hoặc phi pháp.** Người bố giàu nói, “Làm giàu hợp pháp không phải là một điều khó. Tại sao mọi người muốn liều lĩnh vi phạm pháp luật để đi tù nếu như họ không thích thú chuyện mạo hiểm? Rủi ro để vào tù là một giá quá cao mà ta không bao giờ chấp nhận. Ta muốn làm giàu để được tự do, vậy lý gì phải mạo hiểm để mất tự do? Ta sẽ đánh mất lòng tự trọng của mình. Ta sẽ không dám gặp mặt gia đình và bạn bè nếu ta làm điều phi pháp. Hơn nữa, ta là kẻ nói dối rất tệ. Ta không có trí

nhớ tốt nên sẽ không thể nhớ hết những gì ta đã nói dối, tốt nhất là ta nên nói thật. Theo ta, sự trung thực là phương cách tốt nhất.”

- 3. Bạn có thể làm giàu nhờ được hưởng thừa kế.** Người bố giàu nói, “Mike thường xuyên có cảm giác là nó không tự mình tạo ra số của cải này. Nó thường tự hỏi có thể làm giàu bằng nỗ lực của chính nó hay không. Do đó, ta đã cho nó rất ít. Ta đã hướng dẫn nó như hướng dẫn con, nhưng hoàn toàn do nó tạo ra của cải cho chính nó. Điều quan trọng nhất là nó phải suy nghĩ gia tài đó là do công sức nó tạo ra. Không phải ai ai được may mắn thừa kế đều có suy nghĩ như thế.”

Khi Mike và tôi cùng lớn lên, gia đình của cả hai chúng tôi đều khá nghèo. Thế nhưng sau khi chúng tôi trưởng thành, bố của Mike đã trở thành triệu phú trong khi bố tôi nghèo vẫn hoàn nghèo. Mike bắt đầu sự nghiệp từ gia tài đồ sộ của người bố giàu, trong khi tôi bắt đầu hoàn toàn từ tay trắng.

- 4. Bạn có thể làm giàu nhờ trúng số.** Tất cả những gì người bố giàu nói về điều này là, “Không có vấn đề gì trong chuyện mua vé số, nhưng nếu đặt cược cả cuộc sống tài chính của mình vào chuyện trúng số chỉ có kẻ ngu mới làm.”

Điều trở trêu là nhiều người dân Mỹ coi chuyện trúng số là kế hoạch làm giàu của họ. Sống cả một cuộc đời trong niềm hy vọng mà xác suất trúng chỉ là một phần trăm triệu thì thật là một cái giá quá đắt.

Và khi bạn không có kế hoạch xử lý với vấn đề có quá

nhiều tiền, bạn sẽ rơi vào cảnh nghèo túng trở lại. Vừa mới đây, trên báo có một phóng sự về một người đàn ông trúng số. Ông ta trải qua một quãng thời gian sống thật tuyệt vời nhưng chẳng bao lâu, ông bị nợ đến nổi cuối cùng phải tuyên bố phá sản. Trước khi trúng số, ông ta không hề có vấn đề khó khăn gì với tiền bạc. Để giải quyết tình trạng đó, ông đi mua vé số và không ngờ lại trúng độc đắc một lần nữa. Lần này, ông ta biết khôn đã nhờ các chuyên viên tài chính tư vấn để lập một kế hoạch giữ tiền cho mình. Ý nghĩa của câu chuyện có thật này là nếu bạn trúng số, hãy lập một kế hoạch tài chính ngay. Không có nhiều người có cơ may được trúng độc đắc hai lần như người đàn ông ấy.

5. **Bạn có thể làm giàu nhờ trở thành một ngôi sao điện ảnh, ngôi sao ca nhạc, ngôi sao thể thao hay một nhân vật xuất chúng.** Người bố giàu nói, “Ta không thông minh, có tài, đẹp trai hay biết cách diễn xuất. Cho nên làm giàu bằng cách trở nên xuất chúng tài giỏi hơn người khác là một chuyện không tưởng đối với ta.”

Hollywood có biết bao nhiêu diễn viên nghèo túng. Trong các quán nhạc có biết bao nhóm nhạc luôn mơ ước có số album bán kỷ lục vàng. Trên sân gôn có biết bao nhiêu tay chơi gôn mơ mộng trở thành chuyên nghiệp như Tiger Woods. Thế nhưng, nếu bạn đọc kỹ tiểu sử của Tiger Woods, bạn sẽ thấy anh ta đã trả một giá đắt như thế nào để được như ngày hôm nay. Tiger đã bắt đầu làm quen với trái banh gôn từ lúc 3 tuổi và chỉ đến 20 tuổi mới thực sự đứng vào hàng

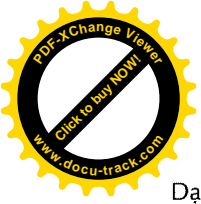
ngũ chuyên nghiệp. Cái giá của anh ấy là 17 năm miệt mài rèn luyện.

6. **Bạn có thể làm giàu bằng cách tham lam.** Thế giới có biết bao nhiêu người như thế. Những người ấy hay nói, “Tôi đã có phần của tôi và tôi sẽ giữ nó.” Sự tham lam đối với tiền bạc và tài sản đã khiến họ trở nên keo kiệt, bủn xỉn với những điều khác. Khi được đề nghị giúp đỡ người khác hoặc dạy người khác, họ thường viện cớ là không có thời gian.

Cái giá của sự tham lam là bạn phải làm việc càng nhiều hơn nữa để giữ lấy những gì bạn muốn. Định luật Newton đã nói, “Trong mỗi lực phát sinh đều có lực đẩy ngược lại.” Nếu bạn tham lam, mọi người sẽ đáp lại với bạn y như vậy.

Khi tôi gặp những người đang phải vật lộn với các vấn đề tiền bạc, tôi thường khuyên họ nên đóng góp cho nhà thờ, chùa chiền hay các tổ chức từ thiện một cách thường xuyên. Tuân theo các định luật trong kinh tế học và vật lý, hãy cho ra những gì bạn muốn. Nếu bạn muốn một nụ cười, bạn hãy nở nụ cười trước tiên. Nếu bạn muốn một quả đấm, hãy đấm người khác trước. Nếu bạn muốn có tiền, hãy cho tiền trước. Đối với những người tham lam, rất khó mở được nắm tay hay chiếc ví của họ.

7. **Bạn có thể làm giàu nhờ sống tận tiện đến mức bản cùng.** Cách làm giàu này thường khiến cho người bố giàu sôi máu. Người nói, “Làm giàu bằng cách này chứng minh bản thân con cũng bản tiện. Thế giới rất căm ghét

những tên bần tiện. Đó là lý do tại sao mà ai ai cũng căm ghét nhân vật Scrooge trong tác phẩm Bài hát Giáng Sinh của nhà văn Charles Dickens. Chính những kẻ làm giàu như nhân vật Scrooge đã làm cho giới người giàu bị mang tiếng xấu. Sống nghèo và chết trong nghèo đói là một bi kịch nhưng sống nghèo và chết giàu điều đó thật điên rồ.”

ĐỂ CÓ MỘT CUỘC SỐNG TỐT ĐẸP

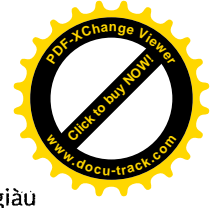
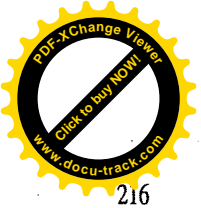
Người bố giàu nói, “Có hai cách làm giàu. Một cách là kiếm nhiều hơn, còn một cách là bớt nhu cầu lại. Vấn đề ở chỗ hầu như mọi người không ai làm tốt 2 cách này.

Ông quan tâm đến sự tiết kiệm hơn là sự bần tiện. Người nói, “Nếu con muốn giàu thực sự, con cần biết khi nào nên tiết kiệm và khi nào nên xài tiền. Vấn đề ở chỗ là có rất nhiều người chỉ biết sống một cách tằn tiện mà thôi. Điều đó chẳng khác nào như con đi bằng một chân vậy.”

MỘT TRIỆU ĐÔ LA LÀ ĐIỂM BẮT ĐẦU

Ngày hôm nay, có một triệu đô trong tay không có ý nghĩa gì nhiều lắm, mà đó chỉ là điểm xuất phát trên con đường đầu tư trong thế giới người giàu. Theo người bố giàu, sự khôn ngoan về tiền bạc cũng bao gồm sự hiểu biết khi nào nên tiết kiệm và khi nào không nên, do đó cách làm giàu thứ 8 như sau:

- 8. Bạn có thể làm giàu nhờ sự khôn ngoan về tiền bạc.**
Nhiều người trở nên giàu có nhờ những hiểu biết vô giá

tích lũy được từ nhóm C và Đ. Những người này thường ẩn mình và chỉ hoạt động từ phía sau, quản lý, kiểm soát và thao túng các hệ thống tài chính và kinh doanh trên thế giới.

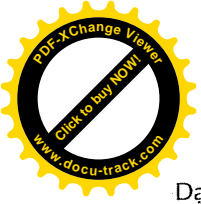
Hàng triệu người tin tưởng đổ các tài khoản tiết kiệm về hưu và tiền bạc của mình vào thị trường. Thế nhưng, chính những người quyết định hệ thống phân phối và tiếp thị các công cụ đầu tư đó mới thực sự là những người kiếm được tiền, chứ không nhất thiết phải là người đầu tư hay người về hưu. Như người bố giàu đã dạy tôi cách đây vài năm, “Có nhiều người mua vé đi xem trận đấu, và có những người bán vé xem thi đấu. Con cần phải đứng vào phía những người bán vé đó.”

TẠI SAO NGƯỜI GIÀU LẠI GIÀU HƠN

Khi tôi còn nhỏ, người bố giàu thường nói với tôi, “Người giàu lại giàu hơn một phần là vì họ đầu tư khác hẳn với những người khác; họ đầu tư vào những cơ hội không dành cho người nghèo và người trung lưu. Thế nhưng điều quan trọng nhất là họ được giáo dục khác hẳn. Nếu con có sự giáo dục đó, con sẽ luôn luôn kiếm được nhiều tiền.”

Davidson⁽¹⁾ cũng chỉ ra rằng trong thế kỷ vừa qua, đồng đô Mỹ đã mất giá tới 90%. Do đó trở thành triệu phú bằng

1. Davidson và Rees-Mogg là đồng tác giả của nhiều cuốn sách nổi tiếng như *Sự tính toán vĩ đại, Kế tối cao...* Các quyển sách này đã có dấu ấn sâu đậm đến cách người bố giàu đầu tư và nhìn về tương lai cuộc sống.

cách sống tằn tiện vẫn chưa đủ. Để có thể hội đủ điều kiện đầu tư trong giới nhà giàu, giá tối thiểu cũng phải là một triệu đô sau khi trừ hết mọi chi phí sinh hoạt. Thế thì cách sống đó không thể nào kham nổi chuyện đầu tư an toàn trong thế giới người giàu.

Người bố giàu nói, “Nếu con muốn đầu tư với những người giàu, con cần phải có 3K - đó là: kiến thức, kinh nghiệm và khoản tiền dư dôi dào.” Và ở mỗi cấp bậc đầu tư 3K đó, lại có những nhóm người đầu tư khác nhau có kiến thức, kinh nghiệm và khoản tiền dư khác nhau.

Cái giá của sự tự do về tài chính đòi hỏi thời gian và quyết tâm đạt được 3K để đầu tư ở những cấp bậc đó. Bạn sẽ biết bạn có khôn ngoan hơn về tiền bạc và hiểu biết nhiều hơn hay không nếu bạn có thể cho tôi biết sự khác nhau giữa những cặp phạm trù này:

1. Nợ tốt và nợ xấu
2. Lỗ tốt và lỗ xấu
3. Chi phí tốt và chi phí xấu
4. Trả thuế với được ưu đãi thuế
5. Công ty bạn đang làm việc với công ty bạn đang làm chủ
6. Cách xây dựng kinh doanh, củng cố doanh nghiệp, và đưa doanh nghiệp lên sàn
7. Các ưu, khuyết điểm của cổ phiếu, trái phiếu, quỹ hỗ tương, kinh doanh, bất động sản, bảo hiểm, cũng như các hình thức pháp nhân doanh nghiệp khác nhau và khi nào nên sử dụng công cụ nào.

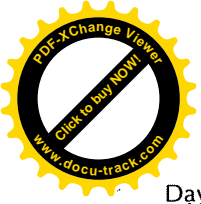

Phần lớn những nhà đầu tư trung bình chỉ biết:

1. Nợ xấu mà họ phải cố trả dứt
2. Lỗ xấu mà họ nghĩ lỗ như thế là tốt
3. Chi phí xấu mà khiến họ không thích trả tiền
4. Thuế mà họ cho là mức đánh thuế không công bằng
5. Sự ổn định công việc và leo từng nấc thang sự nghiệp trong công ty, thay vì họ nên làm chủ chiếc thang đó
6. Đầu tư từ bên ngoài, và mua cổ phiếu hơn là bán cổ phiếu của công ty do họ làm chủ
7. Chỉ biết đầu tư vào quỹ hỗ tương, hay chỉ chọn cổ phiếu của những công ty, tập đoàn lớn.
9. **Bạn có thể làm giàu nhờ rộng rãi.** Đó chính là cách làm giàu của người bố giàu. Người thường nói, “Ta càng phục vụ cho nhiều người chừng nào thì ta sẽ trở nên giàu có hơn chừng nấy.” Người còn nói, “Vấn đề với những người thuộc nhóm L và T là họ chỉ phục vụ có bấy nhiêu người. Còn nếu như họ xây dựng những hệ thống vận hành lớn trong nhóm C và Đ, họ có thể phục vụ bao nhiêu người họ muốn. Nếu con làm được điều đó, con sẽ trở nên giàu có hơn con tưởng.”

PHỤC VỤ NHIỀU NGƯỜI HƠN

Người bố giàu ví von, “Nếu ta là bác sĩ và ta chỉ có thể khám một bệnh nhân mỗi lần, chỉ có 2 cách để ta làm giàu: hoặc làm việc thêm giờ, hoặc là tăng phí khám bệnh. Nhưng nếu ta vẫn hành nghề bác sĩ, và trong thời gian rảnh rỗi ta

Dạy con làm giàu

21

nghiên cứu bào chế ra một loại thuốc chữa bệnh ung thư, ta sẽ làm giàu khi phục vụ được nhiều người hơn.”

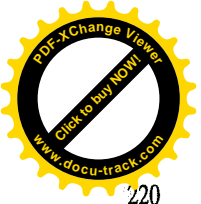
ĐỊNH NGHĨA CỦA SỰ GIÀU CÓ

Tạp chí Forbes định nghĩa một người giàu là một người có thu nhập 1 triệu đô và có giá trị ròng (net worth) là 10 triệu đô. Định nghĩa của người bố giàu khó khăn hơn: phải có thu nhập thụ động thường xuyên là 1 triệu đô (tức là thu nhập mà bạn vẫn kiếm được cho dù bạn có việc làm hay không), và số tài sản - chứ không phải giá trị ròng, là 5 triệu đô. Theo Người, khái niệm 'giá trị ròng' thường khó hiểu và dễ bị thổi phồng. Người cũng cho rằng nếu một người không thể duy trì mức lãi 20% kiếm được từ vốn đầu tư, người ấy không phải là một nhà đầu tư thực sự.

Cái giá để đạt tới đích đề ra như trên của người bố giàu, từ sự bắt đầu bằng hai bàn tay trắng, chính là 3K: kiến thức - kinh nghiệm - khoản tiền dư dôi dào.

BẮT ĐẦU VỚI MỘT KẾ HOẠCH

Để trở thành nhà đầu tư giàu có, bạn cần phải có một kế hoạch, biết tập trung và biết chơi để thắng. Người đầu tư trung bình không có kế hoạch, chỉ đầu tư bằng những mách nước, hay theo đuổi một sản phẩm đầu tư nào đó đang lên cơn sốt trên thị trường, hết chuyển từ cổ phiếu ngành công nghệ thông tin sang hàng hóa, sang bất động sản rồi nhảy sang kinh doanh. Đầu tư nhờ một mách nước nào đó hoàn toàn không có vấn đề gì, nhưng mong bạn đừng bao giờ tự

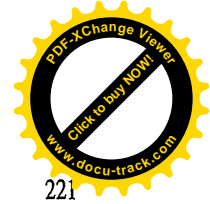
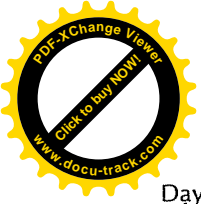
lừa dối mình mà cho rằng mạch nước ấy sẽ làm bạn giàu có suốt đời.

Ngoài 3K, người bố giàu còn liệt kê ra 5 yếu tố sau mà bạn cần phải có trên con đường làm giàu từ con số không. Đó chính là:

1. Giấc mơ
2. Sự quyết tâm
3. Nghị lực
4. Thông tin, và
5. Tiền

Hầu hết mọi người chỉ tập trung vào 2 yếu tố sau cùng là thông tin và tiền. Nhiều người đi học và cho rằng kiến thức hay thông tin mà họ thu được từ đó sẽ giúp cho họ kiếm được tiền. Hoặc nếu như không được đi học, họ sẽ nói, "Tôi không giàu được vì tôi không được đi học," hay "Phải có tiền mới làm ra tiền," hay "Nếu tôi làm việc nhiều hơn và kiếm nhiều tiền hơn, tôi sẽ giàu." Nói cách khác, nhiều người dùng cơ không được đi học hay không có tiền để biện minh mình không thể trở thành những người đầu tư giàu có.

Người bố giàu nói, "Trong thực tế, chính sự tập trung trước hết vào 3 yếu tố đầu tiên sẽ giúp con thu thập được thông tin và số tiền cần có để làm giàu." Trong các khóa giảng, tôi thường nhận thấy mọi người muốn tìm kiếm nhiều thông tin hơn trước khi hành động, hoặc cho rằng phải kiếm được nhiều tiền trước mới có thể giàu. Trong phần lớn trường hợp, chỉ cố công thu thập thông tin và kiếm tiền lại

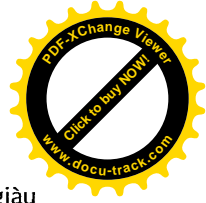

không làm cho một người trở nên giàu có. Trong khi thông tin và tiền đều đóng vai trò quan trọng, thực sự chỉ khi nào bạn bước ra ngoài và hành động, bạn mới có cơ hội làm giàu - nhất là khi bạn bắt đầu từ đôi bàn tay trắng.

KHÉP LẠI PHẦN I

Chương này sẽ khép lại Phần I mà theo ý tôi đây mới là phần quan trọng nhất. Tiền chỉ là một ý tưởng. Nếu bạn cho rằng tiền khó kiếm và bạn sẽ không bao giờ giàu, sự suy nghĩ ấy sẽ trở thành hiện thực đối với bạn. Còn nếu bạn cho rằng tiền đầy dẫy khắp mọi nơi, hiện thực đó sẽ phơi bày trước mắt bạn.

Bốn phần còn lại sẽ đề cập chi tiết đến kế hoạch tài chính của người bố giàu, mà đó cũng chính là kế hoạch của nhiều người giàu nhất trên thế giới. Khi bạn đọc, hãy chú ý đến những mâu thuẫn, điểm bổ sung hay thiếu sót so với kế hoạch tài chính của riêng bạn. Nhưng tôi cũng xin lưu ý với bạn, những phần tôi trình bày sau này chỉ với mục đích hướng dẫn bạn. Do đó, bạn không nên bê nguyên xi vào trong trường hợp của mình, mà hãy nên tư vấn với những chuyên viên tài chính hay luật pháp hầu giúp bạn lập ra một kế hoạch phù hợp nhất với những nhu cầu và mục tiêu của mình.

CHƯƠNG 19

Câu đố 90/10

Vào tháng 2 năm 2000, tôi được mời nói chuyện với một nhóm sinh viên giỏi tại trường Quản Lý Quốc Tế thuộc Đại học Thunderbird. Trong buổi nói chuyện kéo dài 3 tiếng đó, tôi đã hỏi một sinh viên: “Kế hoạch đầu tư của anh là gì?”

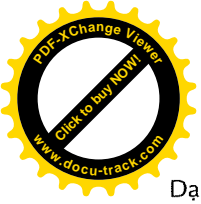
Anh ta trả lời ngay, “Sau khi tốt nghiệp, em sẽ tìm một công việc có mức lương tối thiểu khoảng 150.000 đô/năm, và hàng năm trích riêng một khoản 20.000 đô để đầu tư.”

Tôi cảm ơn anh ta đã chia sẻ kế hoạch dự định của mình với tôi. Tôi nói, “Thế anh có nhớ tôi đã từng nêu nguyên tắc 90/10 của người bố giàu về tiền bạc không?”

“Có chứ,” anh ta trả lời. “Thế nhưng nguyên tắc ấy có liên quan gì đến kế hoạch của em?”

“Nhiều thứ lắm,” tôi đáp. “Anh có nghĩ rằng kế hoạch ấy sẽ đưa anh vào nhóm 10% các nhà đầu tư kiếm được 90% tiền bạc không?”

“Em không biết. Em không bao giờ nghĩ đến điều ấy khi lập kế hoạch cho mình.”

Phần lớn mọi người cũng đều như vậy. Mọi người thường tìm một kế hoạch đầu tư, và cho rằng đó là kế hoạch duy nhất hoặc tốt nhất, nhưng có rất ít người chịu đi so sánh kế hoạch của mình với những kế hoạch khác. Vấn đề là khi mọi người nhận ra kế hoạch của mình không phải là kế hoạch đúng thì đã quá trễ rồi.”

“Có phải ý của thầy là một người đầu tư trung bình thường đầu tư cho kế hoạch về hưu của mình, và chỉ khi đến tuổi về hưu họ mới biết kế hoạch của mình có thành công hay không?”, một sinh viên khác hỏi. “Khi họ khám phá ra điều đó thì đã quá muộn.”

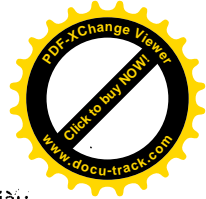
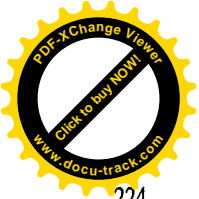
“Điều đó đúng đối với nhiều người ở tuổi của tôi. Chuyện ấy thực đáng buồn nhưng đúng là như vậy,” tôi nói.

“Nhưng dự định tìm một công việc lương cao và để dành 20.000 đô mỗi năm đầu tư không phải là một kế hoạch tốt à? Nhất là em chỉ mới có 26 tuổi,” anh sinh viên đầu nói.

“Đó là một kế hoạch rất tốt,” tôi đáp. “Nhất là việc để dành được nhiều tiền hơn một người đầu tư trung bình và bắt đầu ngay từ trẻ sẽ giúp anh giàu có. Nhưng câu hỏi của tôi là: Liệu kế hoạch đó của anh có thể đưa anh vào nhóm 90/10 các nhà đầu tư hay không?”

“Em không biết,” chàng sinh viên trả lời. “Thế thầy khuyên em nên làm gì?”

“Các anh chị có nhớ câu chuyện của tôi đi dạo với người bố giàu trên bờ biển lúc tôi 12 tuổi hay không?”, tôi hỏi.

“Ý thầy ám chỉ lúc ấy thầy đã tự hỏi mình làm thế nào mà người bố giàu có thể mua được miếng đất đắt tiền như thế phải không?”, một sinh viên khác đáp. “Một cơ hội đầu tư lớn đầu tiên của người bố giàu và chính cơ hội đó đã đưa người bố giàu thâm nhập vào sân chơi lớn của giới nhà giàu.”

Tôi gật đầu.

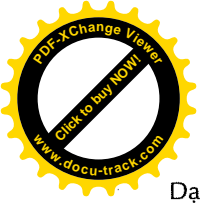
“Thế câu chuyện đó có liên quan gì đến nguyên tắc 90/10 về tiền bạc?”, một sinh viên hỏi.

“Có chứ, bởi vì tôi luôn tự hỏi làm thế nào mà Người đã mua được một tài sản lớn như thế ngay khi Người không có nhiều tiền. Cho nên sau đó tôi đã hỏi người bố giàu về điều ấy, và Người đã trả lời đó chính là câu đố 90/10.”

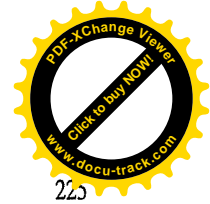
“Câu đố 90/10 à?”, sinh viên ban đầu hỏi. “Thế câu đố ấy là gì và có liên quan gì đến kế hoạch đầu tư của em?”

Tôi bước lại gần bảng, vừa vẽ vừa nói, “Đây là câu đố 90/10.”

Thu nhập	
Chi phí	
Tài sản	Nợ

Dạy con làm giàu

223

“Đó là câu đố 90/10 à?”, một sinh viên hỏi. “Đó chỉ là một báo cáo tài chính không có ghi tài sản nào trong đó.”

“Đúng vậy. Còn đây là phần câu hỏi cho câu đố ấy,” tôi mỉm cười và quan sát các sinh viên có đang chăm chú lắng nghe hay không.

Sau một hồi im lặng, một sinh viên lên tiếng, “Thầy hãy đưa ra câu hỏi đi.”

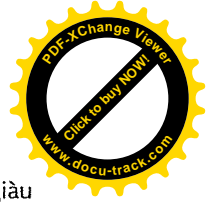
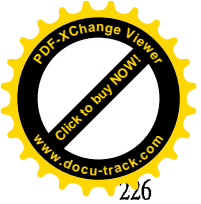
“Câu hỏi là thế này,” tôi chậm rãi đáp. “Làm thế nào các anh chị có thể vun đắp cột tài sản mà không cần mua tài sản?”

“Không cần mua tài sản à?”, sinh viên đầu tiên hỏi lại. “Ý của thầy là không mua bằng tiền à?”

“Gần như vậy. Kế hoạch dự định của anh hàng năm để dành 20.000 đô để đầu tư là một ý tưởng tốt. Nhưng tôi muốn thách đố anh thế này: Ý tưởng mua tài sản bằng tiền là ý tưởng 90/10 hay ý tưởng của một người đầu tư trung bình?”

“Như vậy thầy muốn nói đến việc tạo ra tài sản trong cột tài sản thay vì mua chúng bằng tiền như mọi người khác thường làm?”

Tôi gật đầu. “Các anh chị thấy đấy, sơ đồ này mà tôi gọi là câu đố 90/10 chính là câu đố mà người bố giàu thường xuyên đặt ra với tôi. Người hay hỏi tôi suy nghĩ thế nào về việc tạo ra tài sản cho mình mà không cần phải mua chúng bằng tiền.”

Các sinh viên nhìn lặng lẽ vào sơ đồ trên bảng. Cuối cùng, một sinh viên hỏi, “Đó có phải là lý do tại sao mà thầy thường nói: 'Không phải có tiền mới làm ra tiền.'”

Tôi trả lời, “Anh nhìn ra vấn đề đấy. Hầu hết mọi người trong nhóm 90% nhưng sở hữu chỉ có 10% thường nói như vậy. Nhiều người thậm chí gạt bỏ ý định đầu tư khi không có tiền.”

“Như vậy câu đố 90/10 của người bố giàu là đưa cho thầy một cột tài sản trống không, và yêu cầu thầy tích lũy tài sản mà không cần phải mua tài sản?”

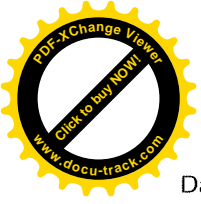
“Thường xuyên như vậy. Người cho biết đó là cách làm giàu của các nhà tỷ phú trên thế giới như Bill Gates, Michael Dell, Richard Branson. Những người đó sẽ không trở thành tỷ phú nếu như họ chỉ biết đi tìm việc và để dành tiền.”

“Vậy theo thầy cách làm giàu là kinh doanh à?”

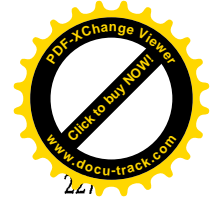
“Không, tôi không nói như vậy. Tôi chỉ dùng những ví dụ này bởi vì các anh chị đang học chương trình doanh nghiệp ở Đại Học Thunderbird. Nhóm nhạc Beatles đã trở nên giàu có do tạo ra một loại tài sản khác hẳn mà đến ngày nay vẫn đem tiền lại cho họ. Tất cả những gì mà tôi muốn nói là người bố giàu đã ra câu đố ấy cho tôi khi tôi hỏi Người bằng cách nào mà Người đã tích lũy được một trong những miếng đất đắt nhất dọc theo bờ biển.”

“Và ông ta đã nói là các doanh nghiệp của ông ta đã mua miếng đất đó,” một sinh viên chen vào.

“Như tôi đã nói, đó chỉ là một cách, nhưng còn có nhiều

Dạy con làm giàu

cách khác tạo ra tài sản mà không cần phải mua chúng. Các nhà phát minh làm điều đó bằng cách sáng tạo ra một thứ có giá trị hữu dụng to lớn. Các họa sĩ sáng tác những bức tranh trở nên vô giá. Các nhà văn viết nên những tiểu thuyết lừng danh đem lại cho họ tiền bản quyền nhiều năm sau này. Xây dựng kinh doanh là một cách của nhà doanh nghiệp, nhưng các anh chị không nhất thiết phải trở thành chủ doanh nghiệp mới có thể tạo ra tài sản trong cột tài sản của mình. Tôi đã từng làm được điều đó với bất động sản. Tất cả những gì mà các anh chị cần phải có là sự sáng tạo, và điều đó sẽ giúp các anh chị giàu có suốt đời.”

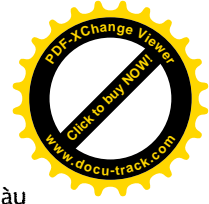
“Theo thầy, em có thể phát minh ra một thứ gì đó bằng công nghệ mới và nhờ đó mà làm giàu không?”, một sinh viên hỏi.

“Có thể chứ, nhưng không nhất thiết phải là sự phát minh hay công nghệ tiên tiến mới làm anh giàu. Mà đó chính là cách suy nghĩ để tạo ra tài sản, và nếu như anh có thể suy nghĩ hàng ngày như thế, anh sẽ có thể giàu hơn mức mà anh từng nghĩ đến.”

“Ý của thầy là sao? Tại sao không cần đến sự phát minh hay công nghệ tiên tiến mới làm giàu được? Vậy phải cần gì khác mới làm giàu?”

Tôi cố giải thích ý của mình, “Thế anh có nhớ phần câu chuyện về những cuốn truyện tranh trong tập 1 hay không?”

“Đó cũng chính là ví dụ minh họa về việc vun đắp tài sản trong cột tài sản mà không cần phải mua chúng.”

Các sinh viên ngồi yên suy nghĩ những gì tôi mới vừa nói. Cuối cùng, một sinh viên lên tiếng, “Có nghĩa là thầy đã sử dụng lại những cuốn truyện tranh cũ và biến chúng thành tài sản.”

Tôi gật đầu và hỏi tiếp, “Thế những quyển truyện tranh ấy có phải là tài sản không?”

Một sinh viên đáp, “Không phải là tài sản cho đến khi thầy đụng tay vào chúng. Thầy đã sử dụng một thứ gần như bỏ đi và biến thành tài sản.”

“Như vậy những quyển truyện tranh ấy là tài sản hay chỉ là một phần tài sản mà các anh chị thấy được?”

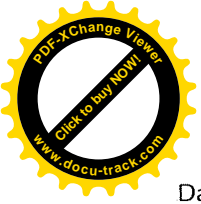
“Ồ,” một sinh viên khác thốt lên. “Đó chính là quá trình suy nghĩ vô hình để biến các quyển truyện tranh thành tài sản mới chính là tài sản thực sự.”

“Người bố giàu cũng thấy như thế. Chính quá trình suy nghĩ đó mà Người thường gọi đùa là 'biến rác thành tiền'. Người cũng nói thế này, 'Hầu hết mọi người đều làm ngược lại và biến tiền thành rác. Đó là lý do tại sao mà quy tắc 90/10 luôn đúng.'”

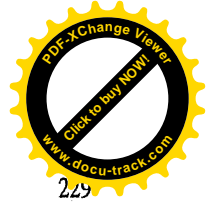
“Ông ấy cũng giống như người luyện kim vậy,” một sinh viên phát biểu. “Người luyện kim đi tìm những công thức để luyện chì thành vàng.”

“Đúng vậy,” tôi đáp. “Những người trong nhóm 90/10 chính là những nhà luyện kim hiện đại. Sức mạnh của họ là khả năng suy nghĩ và biến chúng thành tài sản.”

“Nhưng như thầy từng nói, có nhiều người có những ý

Dạy con làm giàu

tưởng rất hay. Thế nhưng họ không thể biến chúng thành tài sản.”

Tôi gật đầu, “Đó chính là sức mạnh vô hình của người bố giàu mà tôi đã nhận ra được trong ngày hôm ấy ở bờ biển. Chính sức mạnh của suy nghĩ hay sự thông minh về tiền bạc đã cho phép Người tích lũy được những tài sản đất tiền như thế, trong khi một người đầu tư trung bình sẽ bỏ đi và nói: 'Tôi không đủ khả năng' hoặc 'Phải có tiền mới làm ra tiền.' Người bố giàu thường nói bộ óc của chúng ta là tài sản lớn nhất, nhưng nếu không được dùng một cách đúng đắn có thể sẽ trở thành nợ lớn nhất của mình.”

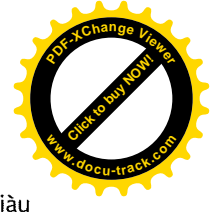
“Đó là lý do tại sao mà trong quyển 1, thầy đã nêu một trong những bài học của người bố giàu là người giàu phát minh ra tiền.”

Tôi vừa gật đầu vừa nói, “Và bài học đầu tiên trong sáu bài học đó chính là 'người giàu không làm việc vì tiền.’”

Các sinh viên ngồi im lặng, có lẽ đang suy nghĩ những điều tôi nói. Lúc sau, một sinh viên lên tiếng, “Trong khi chúng em đang dự tính kiếm việc sau khi tốt nghiệp và để dành tiền đầu tư, thầy đã được dạy là công việc của thầy chính là tạo ra tài sản.”

“Anh phát biểu đúng lắm,” tôi đáp. “Các anh chị vẫn còn quan niệm 'việc làm' từ thời đại Công Nghiệp, nhưng chúng ta đã bước vào thời đại Thông Tin kể từ năm 1989.”

“Ý của thầy là sao vậy? Thầy cho rằng ý tưởng 'việc làm' là nếp suy nghĩ từ thời Công Nghiệp ư? Con người phải luôn luôn có việc làm chứ?”, một sinh viên hỏi.

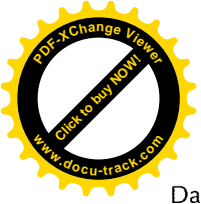

“Không, ít nhất là không phải theo quan niệm về việc làm như chúng ta thường nghĩ trong ngày hôm nay. Các anh chị xem nhé, trong thời đại tiền sử của nhân loại, con người sống thành bộ lạc và công việc của mỗi người là đóng góp gìn giữ sự tồn tại của bộ lạc mình. Nói cách khác, phương thức sống lúc ấy là mình vì mọi người và mọi người vì mình. Sang thời đại Nông Nghiệp, xuất hiện thể chế phong kiến với vua và nữ hoàng. Việc làm của một người trong thời đại ấy là công việc của một tá điền hoặc nông nô đóng thuế cho nhà vua khi canh tác trên ruộng đất của nhà vua. Khi đến thời đại Công Nghiệp, chế độ nông nô bị xóa bỏ và con người bắt đầu bán sức lao động của mình trên thị trường cạnh tranh. Phần lớn mọi người trở thành người làm công hoặc làm tư, cố bán sức lao động của mình ở mức giá cao nhất. Đó chính là khái niệm hiện đại về 'việc làm'.”

“Như vậy, khi em nói sẽ đi tìm việc và để dành 20.000 đô mỗi năm, thầy có thể thấy ngay là em đang suy nghĩ theo quan niệm thời Công Nghiệp.”

Tôi gật đầu, “Cũng như ngày hôm nay vẫn còn những người thuộc thời đại Nông Nghiệp như người nông dân, chủ trang trại. Cũng có những người về mặt bản chất làm những công việc thuộc thời tiền sử như ngư dân chẳng hạn. Phần lớn mọi người đều còn mang suy nghĩ thời Công Nghiệp, chính vì vậy ai ai cũng cần có việc làm.”

“Theo thầy, suy nghĩ về việc làm trong thời đại Thông Tin sẽ như thế nào?”, một sinh viên hỏi.

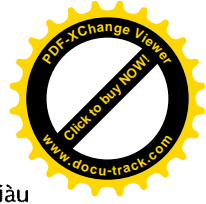
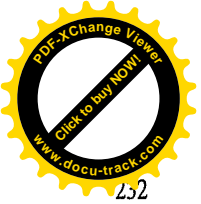
“Là những người không làm việc bởi vì ý tưởng và suy nghĩ của họ làm việc. Ngày nay, có những sinh viên giống như người bố giàu đi học để trở nên giàu có mà không cần một việc làm. Hãy xem những nhà tỷ phú Internet. Một số họ bỏ học giữa chừng để trở thành tỷ phú mà không cần một 'việc làm' theo quan niệm thông thường.”

“Nói cách khác, những người ấy bắt đầu từ một cột tài sản trống rỗng và lấp vào đó một tài sản khổng lồ của thời đại Thông Tin,” một sinh viên thêm vào.

“Nhiều người đã xây dựng các tài sản trị giá hàng tỷ đô la. Họ trở thành tỷ phú khi còn ngồi trên ghế đại học, và rồi đây sẽ xuất hiện những tỷ phú ngay từ khi họ còn chưa tốt nghiệp trung học. Tôi vừa quen với một học sinh trở thành triệu phú. Sau khi đọc sách của tôi và chơi trò chơi Cashflow, em đã mua một tài sản địa ốc, bán đi một phần đất trống để trả nợ ngân hàng và giữ lại căn nhà cho mình. Giờ đây, em làm chủ một căn nhà trị giá trên một triệu đô và có nguồn thu nhập khoảng 4.000 đô mỗi tháng mà không cần phải đi làm. Đến năm tới, chàng thanh niên đó sẽ tốt nghiệp trung học.”

Cả lớp học chìm vào sự yên lặng. Một số sinh viên chắc hẳn vẫn còn nghi ngờ câu chuyện làm giàu của đứa bé học sinh ấy, thế nhưng họ biết trên thực tế có những sinh viên bỏ ngang đại học và trở thành tỷ phú. Cuối cùng, một sinh viên phá vỡ bầu không khí im lặng, “Như vậy trong thời đại Thông Tin, mọi người sẽ làm giàu bằng thông tin.”

Tôi đáp, “Không chỉ trong thời đại Thông Tin đâu mà

thực tế ấy đã xảy ra cách đây rất lâu rồi. Chính những người không có tài sản mới đi làm việc hoặc bị điều khiển bởi những người tạo ra, tích lũy và kiểm soát tài sản.”

“Ý của thầy là một học sinh trung học có thể đánh bại em về mặt tài chính cho dù học sinh ấy không có một nền học vấn xuất sắc từ một trường nổi tiếng hay có một công việc lương cao?”

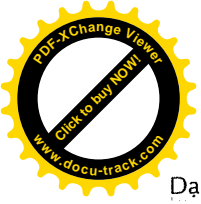
“Đó chính là những gì mà tôi muốn nói. Chính cách tư duy, suy nghĩ của các anh chị mới quan trọng và đáng kể hơn học vấn của anh chị. Tác giả của quyển sách nổi tiếng Nhà Triệu Phú Hàng Xóm, Thomas Stanley, cũng là tác giả của quyển sách Suy Nghĩ Của Nhà Triệu Phú mới đây nhất, cho biết ông ta không tìm thấy có mối liên hệ nào giữa điểm tốt nghiệp thuộc hạng xuất sắc và tiền bạc.”

“Như vậy nếu em muốn gia nhập nhóm 90/10, tốt hơn hết là em nên bắt đầu tạo ra tài sản thay vì đi mua tài sản. Suốt quá trình thực hành ấy, em sẽ trở nên sáng tạo hơn những người khác trong việc tích lũy tài sản.”

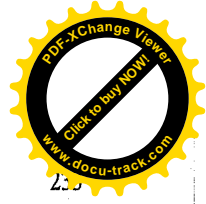
Tôi đáp, “Đó là lý do tại sao mà Henry Ford đã từng nói, 'Suy nghĩ là công việc khó khăn nhất của con người. Chính vì vậy mà có rất ít người chịu suy nghĩ.' Điều ấy cũng giải thích tại sao khi anh chị làm như 90% người đầu tư khác làm, anh chị sẽ chỉ chia xẻ được 10% của cải trên toàn thế giới.”

“Hoặc như Einstein nói, 'Sự tưởng tượng quan trọng hơn kiến thức.',” một sinh viên chen vào.

Tôi nói, “Hay như người bố giàu đã chỉ tôi cách tuyển dụng kế toán viên như thế này. Khi các anh chị phỏng vấn,

Dạy con làm giàu

hãy hỏi họ câu này, 'Một cộng một là mấy?'. Nếu người ấy trả lời là '3', đừng mượn họ bởi vì họ không thông minh. Nếu họ trả lời là '2', cũng đừng mượn họ bởi vì họ không đủ thông minh. Nhưng nếu người ấy trả lời, 'Ông muốn 1+1 là mấy?', các anh chị hãy nên mượn họ ngay lập tức."

Các sinh viên cười ồ lên khi chúng tôi thu dọn sách vở. "VẬY thầy tạo ra tài sản thay vì mua các tài sản và nợ, có đúng không?", một sinh viên hỏi.

Tôi gật đầu.

"Thế thầy có bao giờ dùng tiền mua tài sản không?", sinh viên ấy lại hỏi.

"Có, nhưng tôi thích dùng tiền do tài sản của tôi tạo ra để mua những tài sản khác," tôi đáp. "Các anh chị hãy nhớ là tôi không thích làm việc vì tiền. Tôi thà tạo ra tài sản hơn là mua tài sản và nợ."

Một sinh viên hỏi, "Đó có phải là lý do tại sao mà thầy luôn đề nghị hình thức tiếp thị mạng? Với một chút ít tiền bỏ ra và không có nhiều rủi ro, một người có thể xây dựng một tài sản cho mình trong thời gian rảnh rỗi."

Tôi gật đầu, "Một tài sản rộng khắp thế giới mà họ có thể chuyển lại cho con cháu mình nếu chúng muốn. Tôi không biết có nhiều công ty cho phép anh chuyển lại công việc cho con cháu của mình. Đó chính là một thử nghiệm về tài sản, thử nghiệm xem anh có thể chuyển lại chúng cho những người anh thương yêu hay không. Bố ruột của tôi đã làm việc cực nhọc để đạt tới đỉnh cao nghề nghiệp. Giả

dụ nếu như ông ấy không bị mất việc, ông ấy vẫn không thể nào chuyển lại những năm tháng làm việc đó cho con mình, và nhất là không phải bất kỳ ai trong chúng ta đều muốn công việc đó hay có đủ năng lực đảm nhiệm công việc đó.”

Một sinh viên nói, “Tóm lại, ý của thầy là hãy suy nghĩ về việc tạo ra tài sản hơn là làm việc cực nhọc và đi mua tài sản.”

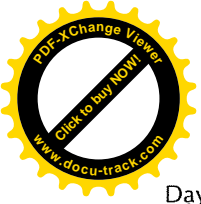
“Nếu như các anh chị muốn trở thành hội viên của nhóm 90/10,” tôi đáp. “Đó là lý do tại sao mà người bố giàu thường xuyên thách đố sự tưởng tượng của tôi để tạo ra những loại tài sản khác nhau trong cột tài sản mà không cần phải mua chúng. Người nói chẳng thà làm việc cực nhọc trong nhiều năm để tạo ra tài sản hơn là bỏ cả đời mình làm việc vì tiền và tạo ra tài sản cho người khác.”

Sinh viên ban đầu nói, “Như vậy tất cả những gì em cần làm là có một ý tưởng và tạo ra tài sản từ ý tưởng đó, một tài sản to lớn có thể làm cho em giàu có. Nếu em thực hiện được, em sẽ giải đáp câu đố 90/10 và gia nhập nhóm 10% các nhà đầu tư kiểm soát đến 90% của cải.”

Tôi vừa cười vừa nói, “Nếu các anh chị giải đáp được câu đố 90/10 trong đời thực, các anh chị sẽ có cơ hội gia nhập vào nhóm 90/10. Còn nếu các anh chị không giải đáp được câu đố 90/10 trong đời thực, các anh chị sẽ chỉ mãi mãi nằm trong nhóm 90% sở hữu 10% của cải mà thôi.”

Một lần nữa, câu đố 90/10 như sau:

Câu hỏi là: *“Làm thế nào bạn tạo ra tài sản trong cột tài sản mà không cần mua nó bằng tiền?”*

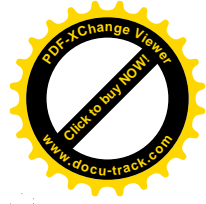
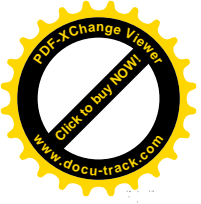
Dạy con làm giàu

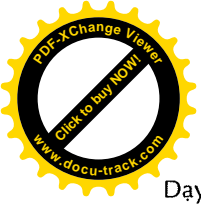
235

PHẦN 2

***BẠN MUỐN TRỞ THÀNH
NHÀ ĐẦU TƯ LOẠI NÀO?***

www.docu-track.com

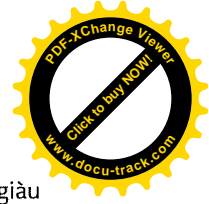
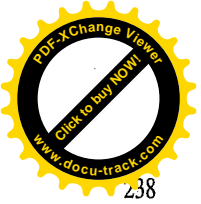

CHƯƠNG 20

Giải đáp câu đố 90/10

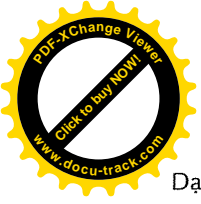
Người bố giàu nói, “Có những nhà đầu tư mua tài sản, và có những nhà đầu tư tạo ra tài sản. Nếu con muốn giải đáp câu đố 90/10 cho chính cuộc đời của con, con cần phải trở thành hai loại nhà đầu tư đó.”

Trong phần mở đầu của quyển sách này, tôi đã kể câu chuyện người bố giàu, Mike và tôi đi dạo trên bờ biển và ngắm nhìn một miếng đất đắt nhất dọc bờ biển mà Người vừa mới mua. Bạn có thể nhớ lại là tôi đã hỏi người bố giàu làm thế nào Người mua được miếng đất ấy, trong khi người bố nghèo của tôi lại không thể. Người đã trả lời, “Ta cũng không mua nổi miếng đất đó con à, nhưng việc kinh doanh của ta lại có thể.” Tất cả những gì mà tôi nhìn thấy chỉ là một miếng đất hoang, đây đó nằm im những chiếc xe cũ kỹ đã vất bỏ, một nửa toà nhà hoang tàn sụp đổ, cỏ mọc rậm rạp khắp nơi và một tấm bảng to đùng có hàng chữ “Đất Bán” cắm ngay giữa. Ở tuổi 12, tôi không thể nào nhận thấy có thể kinh doanh được gì trên miếng đất này, thế nhưng người bố giàu của tôi lại thấy. Việc kinh doanh đó được tạo ra trong đầu của Người, và chính khả năng đó

đã giúp Người trở thành một trong những người giàu nhất ở Hawaii. Nói cách khác, người bố giàu đã giải đáp câu đố 90/10 bằng cách tạo ra tài sản để mua các tài sản khác. Kế hoạch đó không chỉ là kế hoạch đầu tư của người bố giàu, mà đó còn là kế hoạch đầu tư của hầu hết 10% những nhà đầu tư kiểm soát đến 90% của cải trong mọi thời đại.

Chắc các bạn còn nhớ câu chuyện trong tập 1 về Ray Kroc, cha đẻ tập đoàn McDonald, được thỉnh giảng cho một lớp học MBA, và ông ta đã phát biểu lĩnh vực kinh doanh của McDonald không phải là bánh mì kẹp thịt mà là địa ốc. Một lần nữa, công thức tạo ra tài sản để mua những tài sản khác đã được áp dụng, và đó chính là lý do tại sao McDonald làm chủ sở hữu nhiều miếng đất đắt tiền nhất trên thế giới. Đó chính là toàn bộ mấu chốt của một kế hoạch đầu tư. Và đó cũng là nguyên nhân mà người bố giàu thường nói đi nói lại với tôi một khi Người biết rõ tôi hoàn toàn nghiêm túc trên con đường làm giàu, "Nếu con muốn giải đáp câu đố 90/10 cho chính con, con cần phải trở thành cả hai loại nhà đầu tư. *Con vừa phải trở thành một người biết tạo ra tài sản, vừa phải là một người biết mua tài sản.* Người đầu tư trung bình thường không ý thức được hai quy trình khác nhau đó, và chẳng giỏi trong quy trình đầu tư nào cả. Thậm chí, người đầu tư trung bình còn không có một kế hoạch tài chính được viết cho riêng mình."

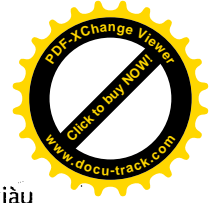
Dạy con làm giàu

KIẾM HÀNG TRIỆU VÀ CÓ THỂ HÀNG TỶ ĐÔ TỪ Ý TƯỞNG CỦA MÌNH

Nửa phần còn lại của quyển sách này sẽ đề cập đến cách tạo ra tài sản. Người bố giàu đã dành nhiều thời gian dạy tôi về quy trình biến một ý tưởng thành việc kinh doanh, mà từ đó tạo ra một tài sản có thể cho phép mua những tài sản khác. Người nói, “Nhiều người thường có những *ý tưởng* có thể làm cho họ trở nên giàu có một cách không tưởng. Vấn đề là phần lớn mọi người không bao giờ được dạy cách làm thế nào biến các ý tưởng của mình thành những doanh nghiệp, do đó những ý tưởng của họ không bao giờ trở thành hiện thực. Nếu con muốn trở thành hội viên của nhóm 90/10, con cần phải biết quy trình ấy.” Phần còn lại của quyển sách sẽ tập trung vào “tam giác C-Đ” của người bố giàu, vốn là một cấu trúc suy nghĩ cho phép những ý tưởng tài chính của bạn đầy hiện thực. Chính sức mạnh của tam giác C-Đ đó có thể làm một ý tưởng trở thành tài sản.

Người bố giàu thường nói, “Ngoài việc biết cách tạo ra tài sản, các nhà tỷ phú còn có khả năng biến ý tưởng thành hàng triệu hay hàng tỷ đô la. Người đầu tư trung bình có những ý tưởng tuyệt vời, nhưng họ lại thường thiếu những kỹ năng giúp những ý tưởng của họ trở thành tài sản để mua những tài sản khác.”

"ANH KHÔNG THỂ LÀM ĐƯỢC CHUYỆN ĐÓ"

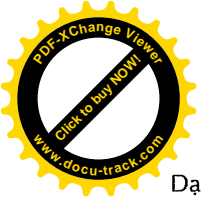
Khi dạy tôi cách biến ý tưởng thành tài sản, người bố giàu nói, "Khi con lần đầu tiên dự định biến những ý tưởng của con thành tài sản, nhiều người sẽ nói, 'Anh không thể làm được điều đó.' Hãy luôn nhớ rằng sẽ không có gì nguy hiểm và tai hại cho con hơn khi gặp những người có đầu óc nhỏ bé và tầm nhìn nông cạn như thế." Có hai nguyên nhân mà Người cho rằng mọi người hay có khuynh hướng bàn ra 'anh không thể làm được điều đó' là:

1. Họ nói như thế khi bạn đang làm những điều mà họ cho là không khả thi, không phải vì bạn không làm được mà vì chính họ không làm được.
2. Họ nói như thế bởi vì họ không nhìn thấy được những gì bạn đang làm.

Người bố giàu giải thích quy trình kiếm nhiều tiền thực sự thuộc về khía cạnh tâm lý hơn là vật chất.

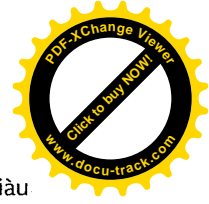
Một trong những câu danh ngôn Người ưa thích nhất là của Einstein: "Những đầu óc vĩ đại thường gặp sự chống đối dữ dội của những đầu óc nhỏ bé tầm thường." Người bình luận về câu danh ngôn đó thế này, "Trong tất cả chúng ta đều có cả hai: một đầu óc vĩ đại và một đầu óc nhỏ bé tầm thường. Sự thách thức của quy trình biến ý tưởng thành một tài sản trị giá hàng triệu hoặc hàng tỷ đô chính là cuộc nội chiến giữa hai đầu óc đó."

Khi tôi giải thích về tam giác C-Đ, một số người cảm thấy hoảng sợ trước khối lượng hiểu biết cần phải có để có thể bắt tam giác C-Đ đó làm việc được cho mình. Khi ấy, tôi

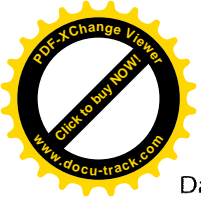
thường nhắc nhở họ về những lời nói của người bố giàu - về một cuộc chiến giữa đầu óc vĩ đại và đầu óc tầm thường. Người bố giàu còn nói, “Có rất nhiều người có những ý tưởng tuyệt vời, nhưng lại có rất ít người trở thành tỷ phú. Lý do khiến cho quy tắc 90/10 luôn luôn đúng là vì *không phải cần có một ý tưởng tuyệt vời để làm giàu, mà chính con người đứng đằng sau ý tưởng tuyệt vời đó mới là yếu tố quyết định của sự giàu có.* Con cần phải có một đầu óc mạnh mẽ để biến ý tưởng thành những tài sản vô giá. Ngay cả khi con thừa hiểu quy trình biến ý tưởng thành tiền, con hãy luôn nhớ rằng *những ý tưởng chỉ có thể trở thành tài sản nếu bản thân con có gan làm những điều vĩ đại.* Khi mọi người xung quanh con đều nói, 'Anh không thể làm được chuyện đó', sự bạo gan đó trong con sẽ dần bị thui chột và ngã gục. Con cần phải có một ý chí mạnh mẽ để vượt qua những nỗi nghi ngờ bao vây xung quanh con. Nhưng nếu chính con lại từng nói, 'Mình không thể làm được chuyện đó', ý chí của con phải cần mạnh mẽ gấp nhiều lần hơn nữa. Điều đó không có nghĩa là con nhắm mắt làm bừa, không thèm lắng nghe những phân tích góp ý thiệt hại của chính con và bạn bè của con. Chỉ những góp ý nào có lợi hơn và tốt hơn những suy nghĩ của con, con mới lắng nghe và tận dụng chúng. Nhưng giờ đây, ta sẽ không bàn với con về chuyện góp ý hay lời khuyên đó.

“Những gì ta muốn nói với con không chỉ dừng lại ở ý tưởng. Ta muốn nói đến tinh thần của con, ý chí của con muốn đi tiếp cho dù trong con đầy ắp những nghi ngờ và hỗn loạn. Sẽ không có ai bảo con nên hay không nên làm những gì trong cuộc đời của chính con. Chỉ có con mới là

người duy nhất quyết định sự lựa chọn đó. Sự vĩ đại của con chỉ có thể thấy được ở cuối con đường. Khi dừng đến chuyện biến ý tưởng thành tài sản, sẽ có nhiều lần con bị đẩy đến đường cùng. Đó là lúc con không còn khả năng suy nghĩ, không có một xu dính túi, đầu óc tràn ngập những nỗi nghi ngờ. Nếu con có thể tìm thấy trong con dù chỉ một chút ánh sáng của ý chí muốn đi tiếp, con sẽ khám phá ra được phải cần có những gì để có thể biến ý tưởng thành tiền bạc. Quy trình đó là một tính cách rất người, chứ không chỉ dừng lại ở sức mạnh ý chí. Ở cuối con đường, người doanh nhân sẽ tìm thấy sức mạnh của mình. Nhìn thấy 'máu làm ăn' trong người mình và làm sạch sôi dòng máu ấy còn quan trọng hơn cả ý tưởng hay ngành nghề kinh doanh mà con đang dự tính. Một khi con phát hiện được dòng máu ấy, con sẽ có dư khả năng biến những ý tưởng tầm thường nhất thành những tài sản đồ sộ. Hãy nhớ có rất nhiều người có những ý tưởng tuyệt vời, nhưng lại có rất ít người trở thành tỷ phú."

Phần 2 của quyển sách sẽ trình bày cách phân loại các nhà đầu tư của người bố giàu, mà từ đó có thể giúp bạn tự vạch ra cho mình một hướng đi phù hợp nhất. Phần 3 sẽ phân tích về tam giác C-Đ của người bố giàu và trình bày về một cơ cấu cho phép biến ý tưởng của mình thành tài sản. Phần 4 sẽ đi sâu vào cách suy nghĩ của một nhà đầu tư chuyên nghiệp trong việc phân tích các cơ hội đầu tư, đồng thời bàn về con đường làm giàu của một nhà đầu tư thực sự. Phần cuối cùng, bàn đến sự đóng góp vào xã hội, là phần quan trọng nhất.

CHƯƠNG 21

Các loại nhà đầu tư

Quyển sách hướng dẫn này là câu chuyện về người bố giàu đã chỉ dạy tôi từ lúc không có tiền, không có việc làm đến lúc tôi trở thành một nhà đầu tư thực sự - nhà đầu tư bán cổ phiếu hơn là mua cổ phiếu, và đầu tư từ phía bên trong sân chơi hơn là bên ngoài. Các công cụ đầu tư của giới nhà giàu mà người nghèo và người trung lưu không có cơ hội với tới là các chứng khoán lần đầu bán ra công chúng, gọi vốn tư và các loại chứng khoán công ty khác. Nhưng cho dù bạn đầu tư từ bên trong hay bên ngoài sân chơi, bạn cần phải hiểu và nắm rõ các quy định pháp luật cơ bản về chứng khoán.

Với tập 1, bạn đã học được về sự hiểu biết tài chính vốn là điều kiện tiên quyết của sự thành công trong đầu tư. Với tập 2, bạn đã biết có 4 nhóm người khác nhau và những cách kiếm tiền khác nhau trong xã hội, cũng như các đạo luật thuế khác nhau có tác động ảnh hưởng khác nhau đến các nhóm. Khi đọc qua quyển sách này và nếu bạn có cơ hội chơi trò Cashflow, bạn đã có một nền tảng hiểu biết cơ bản về đầu tư hơn rất nhiều người đang đầu tư khác.

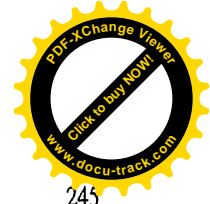
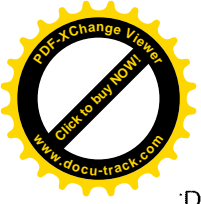

Một khi bạn hiểu được các quy tắc cơ bản về đầu tư, bạn có thể hiểu rõ hơn các loại nhà đầu tư mà người bố giàu đã phân nhóm, và mười quy tắc kiểm soát đầu tư mà theo Người đều rất quan trọng đối với bất kỳ nhà đầu tư nào:

MƯỜI QUY TẮC KIỂM SOÁT ĐẦU TƯ

1. Kiểm soát chính bạn
2. Kiểm soát thu / chi trên tài sản / nợ
3. Kiểm soát việc quản lý đầu tư
4. Kiểm soát về thuế
5. Kiểm soát khi nào nên bán và khi nào nên mua
6. Kiểm soát các giao dịch thông qua môi giới
7. Kiểm soát về hình thức kinh doanh, thời gian và đặc điểm
8. Kiểm soát các điều kiện, điều khoản hợp đồng
9. Kiểm soát nguồn tiếp cận thông tin
10. Kiểm soát về các hoạt động từ thiện và phân chia của cải

Người bố giàu thường nói, “Đầu tư không rủi ro, mà chính không kiểm soát được nó mới là rủi ro.” Nhiều người thấy lĩnh vực đầu tư có nhiều rủi ro là vì họ không nắm được một hay nhiều quy tắc kiểm soát đầu tư đó. Quyển sách này sẽ không bàn chi tiết đầy đủ mười quy tắc kiểm soát trên. Thế nhưng qua quyển sách này, bạn có thể đạt được những cách kiểm soát đầu tư tốt hơn, đặc biệt là quy tắc kiểm soát số 7 đối với hình thức kinh doanh, thời gian và đặc điểm. Nhiều nhà đầu tư thường thiếu kỹ năng kiểm soát này hay thậm chí không có sự hiểu biết cơ bản về đầu tư.

Tôi đã dành trọn Phần 1 của quyển sách này để bàn về quy tắc kiểm soát đầu tư quan trọng nhất của người bố giàu - KIỂM SOÁT CHÍNH MÌNH. Nếu bạn không dứt khoát hay không muốn trở thành một nhà đầu tư thành công, tốt hơn hết bạn nên đưa tiền của mình cho các chuyên viên tài chính để giúp bạn chọn lựa đầu tư.

TÔI ĐÃ SẴN SÀNG

Trong giai đoạn học hỏi này, người bố giàu biết rõ là tôi đã chọn lựa:

Tôi đã dứt khoát chọn lựa trở thành một nhà đầu tư.

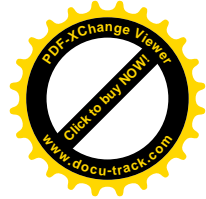
Tôi quyết tâm trở thành một nhà đầu tư thành công vượt bực.

Thế nhưng, khi người bố giàu hỏi, “Con muốn trở thành nhà đầu tư loại nào?”, tôi chỉ biết đáp, “Một nhà đầu tư giàu có.” Khi ấy, người bố giàu đã viết lên giấy các cấp bậc đầu tư như sau:

1. Nhà đầu tư đủ điều kiện
2. Nhà đầu tư chuyên môn
3. Nhà đầu tư lão luyện
4. Nhà đầu tư bên trong
5. Nhà đầu tư thực sự

Tôi hỏi, “Khác nhau chỗ nào hở bố?”.

Người bố giàu lặng lẽ viết thêm các dòng sau đây cho mỗi cấp bậc đầu tư đó:

1. Nhà đầu tư đủ điều kiện kiếm được nhiều tiền và/hoặc có tài sản thực giá trị cao.
2. Nhà đầu tư chuyên môn biết đầu tư theo cả hai trường phái 'nền tảng' và 'kỹ thuật'.
3. Nhà đầu tư lão luyện hiểu rõ đầu tư và luật pháp.
4. Nhà đầu tư bên trong tạo ra đầu tư.
5. Nhà đầu tư thực sự trở thành một cổ đông bán chứng khoán.

Khi tôi đọc đến định nghĩa về nhà đầu tư đủ điều kiện, tôi cảm thấy hết sức tuyệt vọng. Tôi không có tiền, mà cũng chẳng có một việc làm cho ra hồn.

Nhìn thấy phản ứng của tôi, người bố giàu dùng bút khoanh tròn xung quanh 'nhà đầu tư bên trong'.

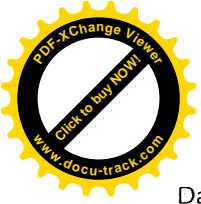
HÃY BẮT ĐẦU TỪ VỊ TRÍ NHÀ ĐẦU TƯ BÊN TRONG

"Đây là nơi con bắt đầu đó Robert," Người vừa đáp vừa chỉ vào chỗ khoanh tròn. "Cho dù con có rất ít tiền và rất ít kinh nghiệm, con vẫn có thể bắt đầu từ cấp bậc đầu tư bên trong. Con nên bắt đầu nhỏ và không ngừng chú tâm học hỏi. *Không phải có tiền mới làm ra tiền.*"

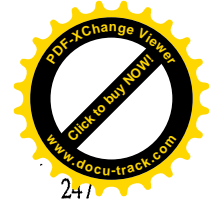
Khi đó, Người viết thêm 3K lên giấy:

1. Kiến thức
2. Kinh nghiệm
3. Khoản tiền dư dôi dào

"Một khi con có cả 3K, con sẽ trở thành một nhà đầu tư

Dạy con làm giàu

241

thành công,” Người nói. “Con đã có hiểu biết tốt về tiền bạc, giờ đây con cần có kinh nghiệm. Một khi con có kinh nghiệm và sự hiểu biết về tài chính, tiền sẽ đến với con.”

“Nhưng bố xếp nhà đầu tư bên trong là cấp bậc thứ 4. Làm thế nào con có thể bắt đầu từ đó được?”, tôi hoang mang hỏi.

Người bố giàu muốn tôi bắt đầu từ cấp bậc đầu tư bên trong bởi vì Người muốn tôi là người tạo ra tài sản để có thể mua được những tài sản khác.

HÃY BẮT ĐẦU TỪ XÂY DỰNG KINH DOANH

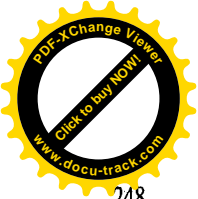
“Ta sẽ dạy con những kỹ năng cơ bản để xây dựng một doanh nghiệp thành công,” người bố giàu nói tiếp. “Nếu con học cách xây dựng thành công một doanh nghiệp thuộc nhóm C, việc kinh doanh đó sẽ tạo ra nhiều khoản tiền dư dôi dào. Khi đó, con có thể sử dụng những kỹ năng mà con đã học để trở thành một người nhóm C thành công, vào việc phân tích các cơ hội đầu tư như một người nhóm Đ.”

“Điều đó chẳng khác nào đi vào nhà từ cửa sau phải không bố?”, tôi hỏi.

“Theo ta, đó là một cơ hội cả đời người thì đúng hơn,” Người đáp. “Một khi con học cách kiếm được một triệu đô đầu tiên, mười triệu đô kế tiếp sẽ rất dễ dàng.”

“OK, vậy con bắt đầu thế nào đây?”, tôi hỏi một cách nóng nảy.

“Đầu tiên, để ta chỉ cho con sự khác biệt giữa các loại

nhà đầu tư đã,” Người nói. “Sau đó, con mới có thể hiểu được những gì ta sẽ dạy cho con.”

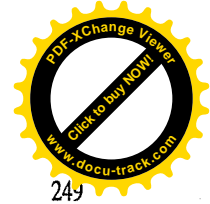
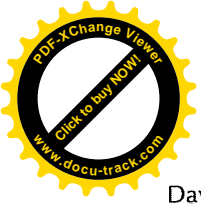
NHÀ ĐẦU TƯ ĐỦ ĐIỀU KIỆN

Nhà đầu tư đủ điều kiện là một người có thu nhập cao và nhiều tài sản giá trị thực. Tôi biết rõ tôi chưa đủ điều kiện để trở thành nhà đầu tư loại này.

Một nhà đầu tư dài hạn chỉ chọn lựa đầu tư vì mục đích an toàn và tiện nghi sẽ trở thành một nhà đầu tư đủ điều kiện. Có nhiều người nhóm L và T hoàn toàn bằng lòng với hiện trạng tài chính của mình. Ngay từ đầu, những người này đã nhận ra sự cần thiết phải bảo đảm cuộc sống tương lai của mình bằng cách đầu tư, cho nên đã thiết lập một kế hoạch đầu tư bằng thu nhập từ nhóm L hay T. Các kế hoạch tài chính này, dù cho mục đích an toàn hay tiện nghi đều sẽ được thực hiện thành công.

Trong tập 2, chúng ta đã từng bàn về một phương cách 'đứng bằng hai chân' trong việc thiết lập sự ổn định về tài chính. Tôi rất thán phục những người này vì sự nhìn xa và thái độ rất kỷ luật của họ trong việc thực hiện một kế hoạch tài chính đem lại sự đảm bảo cho một cuộc sống thoải mái sau này. Đối với họ, con đường mà tôi đã trải qua là một chuyện không thể nào thực hiện được vì đòi hỏi quá nhiều công sức.

Cũng có những người nhóm L và T đủ điều kiện trở thành nhà đầu tư loại này chỉ do căn cứ trên thu nhập của họ.

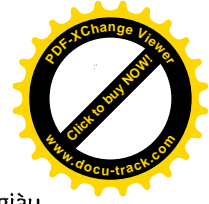
Nếu bạn xét thấy mình đủ khả năng trở thành nhà đầu tư đủ điều kiện, bạn sẽ có nhiều cơ hội tiếp cận các khoản đầu tư mà phần lớn mọi người không thể với tới. Thế nhưng để chọn đúng các cơ hội đầu tư thành công, bạn vẫn cần phải có một sự hiểu biết về tài chính. Nếu bạn chọn không nên đầu tư thời gian vào việc tích lũy kiến thức tài chính, tốt hơn bạn nên đưa tiền của mình cho các chuyên viên tài chính để có thể giúp bạn quyết định.

Theo thống kê ở Mỹ hiện nay chỉ có 6 triệu người đáp ứng các tiêu chuẩn của một nhà đầu tư đủ điều kiện. Trong một đất nước có tổng dân số vào khoảng 250 triệu người, và nếu con số thống kê này đáng tin cậy, điều đó có nghĩa là chỉ có 2,4% dân số đáp ứng được tiêu chuẩn tối thiểu này, và càng có ít hơn các nhà đầu tư thuộc các cấp bậc sau. Điều đó cũng có nghĩa là có quá nhiều người đầu tư không đủ điều kiện đầu tư vào những cơ hội có rủi ro cao mà lẽ ra họ không nên đầu tư vào.

Hiện tại, định nghĩa của Ủy ban Giao dịch Chứng khoán Mỹ (SEC) về nhà đầu tư đủ điều kiện như sau:

1. Người có thu nhập hàng năm từ 200.000 đô trở lên; hoặc
2. Người có vợ hoặc chồng, hai người có tổng thu nhập hàng năm từ 300.000 đô trở lên; hoặc
3. Người có tài sản trị giá thực từ 1 triệu đô trở lên.

Trước thực tế chỉ có 6 triệu người Mỹ thuộc loại nhà đầu tư đủ điều kiện, làm việc cực nhọc vì tiền đối với tôi quả là một con đường xa vời vợ để có thể đạt tới mức đầu tư

trong giới người giàu. Khi tôi ngồi ngẫm nghĩ về mức thu nhập 200.000 đô tối thiểu mỗi năm, tôi nhận ra rằng người bố ruột của tôi sẽ không bao giờ đạt đến cấp bậc ấy cho dù Người làm việc siêng năng đến thế nào và được tăng lương đến mức nào đi nữa.

NHÀ ĐẦU TƯ CHUYÊN MÔN

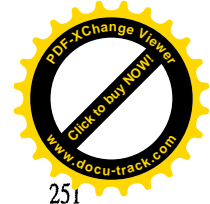
Nhà đầu tư chuyên môn biết cách phân tích các cổ phiếu được niêm yết trên thị trường chứng khoán. Loại nhà đầu tư này còn gọi là nhà đầu tư 'bên ngoài' để phân biệt với loại nhà đầu tư 'bên trong'. Nói chung, nhà đầu tư ở cấp bậc này thường bao gồm các tay mua bán chứng khoán và các chuyên viên phân tích tài chính.

NHÀ ĐẦU TƯ LÃO LUYỆN

Một nhà đầu tư lão luyện điển hình đều có đủ 3K như yêu cầu của người bố giàu, ngoài ra, còn hiểu rất rõ về thế giới đầu tư. Nhà đầu tư lão luyện tận dụng các đạo luật về thuế, doanh nghiệp và chứng khoán để tăng tối đa nguồn thu nhập của mình, đồng thời bảo vệ các tài sản mình hiện có.

Nếu bạn muốn trở thành một nhà đầu tư thành công mà không muốn kinh qua quá trình xây dựng kinh doanh, mục tiêu nhắm tới của bạn nên là cấp bậc đầu tư này.

Từ cấp bậc đầu tư này trở về sau, các nhà đầu tư đều biết rõ một đồng tiền luôn có hai mặt. Họ biết rằng một mặt là một thế giới trắng đen rõ ràng, và mặt kia là một thế

giới có nhiều vùng xám khác nhau. Trong thế giới trắng đen, một số nhà đầu tư có thể thực hiện đầu tư một mình. Nhưng trong thế giới có nhiều vùng xám kia, nhà đầu tư phải chơi cùng với nhiều người bạn đồng hành.

NHÀ ĐẦU TƯ BÊN TRONG

Xây dựng một doanh nghiệp thành công là mục tiêu của nhà đầu tư bên trong. Hình thức kinh doanh có thể là một căn hộ cho thuê đơn giản, hoặc là một công ty bán lẻ có vốn hàng triệu đô.

Một người nhóm C thành công biết cách tạo ra và xây dựng tài sản. Người bố giàu nói, “Người giàu phát minh ra tiền. Sau khi con học được cách kiếm một triệu đô đầu tiên, mười triệu đô kế tiếp sẽ rất dễ dàng.”

Một người nhóm C thành công cũng cần phải học hỏi những kỹ năng cần thiết cho việc phân tích các công ty khi đầu tư từ bên ngoài. Do đó, một nhà đầu tư bên trong thành công có thể học hỏi để trở thành một nhà đầu tư lão luyện thành công.

NHÀ ĐẦU TƯ THỰC SỰ

Trở thành một cổ đông đi phát hành - bán cổ phiếu là mục tiêu của nhà đầu tư thực sự. Nhà đầu tư loại này làm chủ một doanh nghiệp thành công mà từ đó phát hành cổ phiếu ra công chúng. Đây cũng chính là mục tiêu của tôi.

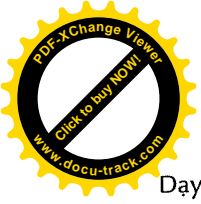

BẠN SẼ LÀ NHÀ ĐẦU TƯ LOẠI NÀO?

Các chương kế tiếp sẽ trình bày chi tiết hơn về từng cấp bậc đầu tư. Sau khi tìm hiểu các loại nhà đầu tư khác nhau, bạn sẽ có đầy đủ thông tin hơn để có thể chọn lựa một mục tiêu đầu tư cho chính bạn.

Đầu tư là một quá trình dài hạn, đòi hỏi sự kiên nhẫn và quyết tâm. Bạn cần phải hiểu rõ về các loại đầu tư khác nhau, từ đầu tư ngắn hạn đến đầu tư dài hạn. Đầu tư ngắn hạn thường tập trung vào lợi nhuận nhanh chóng, trong khi đầu tư dài hạn tập trung vào sự tăng trưởng bền vững. Bạn cần phải nghiên cứu kỹ lưỡng về các loại đầu tư này, hiểu rõ về rủi ro và lợi ích của từng loại. Đầu tư cũng đòi hỏi sự đa dạng hóa danh mục đầu tư để giảm thiểu rủi ro. Bạn cần phải theo dõi thị trường và cập nhật thông tin về các loại đầu tư mới. Đầu tư là một nghệ thuật, đòi hỏi sự khéo léo và sáng tạo. Bạn cần phải tìm kiếm các cơ hội đầu tư tốt và nắm bắt chúng kịp thời. Đầu tư cũng đòi hỏi sự kỷ luật và kiên nhẫn. Bạn cần phải tuân thủ kế hoạch đầu tư của mình và không bị ảnh hưởng bởi cảm xúc. Đầu tư là một hành trình dài hạn, đòi hỏi sự kiên trì và nỗ lực. Bạn cần phải học hỏi từ kinh nghiệm của người khác và áp dụng vào thực tiễn. Đầu tư cũng đòi hỏi sự dũng cảm và quyết tâm. Bạn cần phải sẵn sàng chấp nhận rủi ro để đạt được lợi nhuận cao. Đầu tư là một cách để xây dựng tài sản và đạt được mục tiêu tài chính của mình. Bạn cần phải bắt đầu đầu tư ngay từ bây giờ để có thể đạt được thành công trong tương lai.

Đầu tư là một quá trình dài hạn, đòi hỏi sự kiên nhẫn và quyết tâm. Bạn cần phải hiểu rõ về các loại đầu tư khác nhau, từ đầu tư ngắn hạn đến đầu tư dài hạn. Đầu tư ngắn hạn thường tập trung vào lợi nhuận nhanh chóng, trong khi đầu tư dài hạn tập trung vào sự tăng trưởng bền vững. Bạn cần phải nghiên cứu kỹ lưỡng về các loại đầu tư này, hiểu rõ về rủi ro và lợi ích của từng loại. Đầu tư cũng đòi hỏi sự đa dạng hóa danh mục đầu tư để giảm thiểu rủi ro. Bạn cần phải theo dõi thị trường và cập nhật thông tin về các loại đầu tư mới. Đầu tư là một nghệ thuật, đòi hỏi sự khéo léo và sáng tạo. Bạn cần phải tìm kiếm các cơ hội đầu tư tốt và nắm bắt chúng kịp thời. Đầu tư cũng đòi hỏi sự kỷ luật và kiên nhẫn. Bạn cần phải tuân thủ kế hoạch đầu tư của mình và không bị ảnh hưởng bởi cảm xúc. Đầu tư là một hành trình dài hạn, đòi hỏi sự kiên trì và nỗ lực. Bạn cần phải học hỏi từ kinh nghiệm của người khác và áp dụng vào thực tiễn. Đầu tư cũng đòi hỏi sự dũng cảm và quyết tâm. Bạn cần phải sẵn sàng chấp nhận rủi ro để đạt được lợi nhuận cao. Đầu tư là một cách để xây dựng tài sản và đạt được mục tiêu tài chính của mình. Bạn cần phải bắt đầu đầu tư ngay từ bây giờ để có thể đạt được thành công trong tương lai.

CHƯƠNG 22

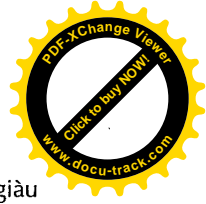
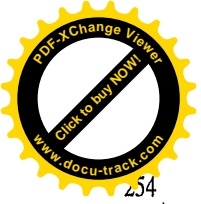
Nhà đầu tư đủ điều kiện

AI LÀ NHÀ ĐẦU TƯ ĐỦ ĐIỀU KIỆN?

Hầu hết các nước phát triển đều có những đạo luật nhằm mục đích bảo vệ người đầu tư trung bình trước các khoản đầu tư tệ hại và rủi ro. Vấn đề là chính những đạo luật ấy cũng cản trở mọi người không được phép đầu tư vào những cơ hội tốt nhất.

Ở Mỹ có Luật Chứng khoán năm 1933, Luật Giao dịch Chứng khoán năm 1934, và các quy định dưới luật của Ủy ban Giao dịch Chứng khoán (SEC). Các bộ luật và quy định này được thiết kế nhằm bảo vệ công chúng trước những tệ nạn quảng cáo sai lệch và lừa đảo trong việc mua bán chứng khoán. Chúng giới hạn một số cơ hội đầu tư chỉ dành cho các nhà đầu tư đủ điều kiện và lão luyện, cũng như đòi hỏi rất khắt khe các thông tin chi tiết về những cơ hội đầu tư này. SEC ra đời với vai trò là một cơ quan hành pháp.

Để đảm nhiệm vai trò hành pháp trên lĩnh vực chứng khoán, SEC đã định nghĩa một nhà đầu tư đủ điều kiện là người có thu nhập ít nhất là 200.000 đô mỗi năm (hoặc 300.000 đô mỗi năm cho vợ chồng), trong hai năm liên tiếp

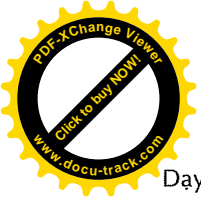
gần nhất và đảm bảo đạt cùng mức thu nhập trong năm hiện tại. Một người hay một cặp vợ chồng cũng còn được coi là nhà đầu tư đủ điều kiện nếu có giá trị tài sản thực tối thiểu là 1 triệu đô.

Người bố giàu nói, *“Một nhà đầu tư đủ điều kiện không nhất thiết phải là người giàu hay biết mọi thứ về đầu tư, chỉ cần là một người có mức thu nhập vượt xa hơn một người trung bình.”*

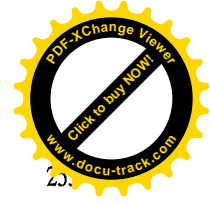
Vấn đề với định nghĩa này là có không quá 3% dân Mỹ đạt mức thu nhập 200.000 đô hay 300.000 đô mỗi năm. Điều đó có nghĩa là chỉ có 3% dân số có khả năng đầu tư vào những cơ hội phát hành cổ phiếu do SEC kiểm soát. 97% dân số còn lại không được phép đầu tư vào những cơ hội này bởi vì họ không phải là những nhà đầu tư đủ điều kiện. Thử thách chính của SEC nhắm vào các nhà đầu tư lão luyện nằm ở sự thông minh tài chính của các nhà đầu tư này.

Tôi nhớ một lần người bố giàu được mời đầu tư vào một công ty gọi là Texas Instruments trước khi công ty này được niêm yết trên thị trường chứng khoán. Vì không có thời gian nghiên cứu công ty và tự mình phân tích tìm hiểu, Người đã bỏ qua cơ hội ấy mà sau này Người cứ hối tiếc mãi. Thế nhưng, Người đã không bỏ lỡ những cơ hội đầu tư khác vào những công ty chuẩn bị lên sàn. Người càng giàu hơn nhờ những khoản đầu tư ấy, những cơ hội không được chào mời trước công chúng.

Khi tôi yêu cầu được tham gia đầu tư vào những cơ hội

Dạy con làm giàu

như thế, người bố giàu cho tôi biết là tôi chưa đủ giàu hoặc chưa đủ khôn ngoan để đầu tư cùng với Người. Tôi vẫn còn nhớ rõ câu nói của Người, “Hãy kiên nhẫn chờ đợi cho đến khi con giàu, khi ấy những cơ hội đầu tư tốt nhất sẽ tìm đến với con. Người giàu luôn là những người đầu tiên chọn lựa các cơ hội đầu tư tốt nhất. Bên cạnh đó, họ có thể mua ở giá rất rẻ với số lượng lớn. Đó là lý do tại sao mà người giàu lại càng giàu hơn.”

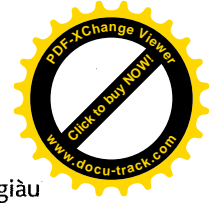
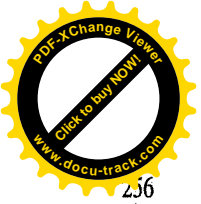
Người bố giàu hoàn toàn tán đồng với quy định của SEC. Theo Người, đó là một biện pháp rất thông minh nhằm bảo vệ người đầu tư trung bình trước rủi ro của những cơ hội đầu tư như vậy.

Thế nhưng, Người cũng đã dặn dò tôi, “Cho dù con là nhà đầu tư đủ điều kiện, con vẫn có thể không có cơ hội đầu tư vào những khoản tốt nhất. Muốn đạt được điều đó, đòi hỏi con phải có một cấp bậc đầu tư hoàn toàn khác hẳn, có một sự hiểu biết chính xác và khả năng tiếp cận thông tin về các cơ hội đầu tư mới.”

CÁC CÁCH KIỂM SOÁT CỦA NHÀ ĐẦU TƯ ĐỦ ĐIỀU KIỆN

Không có.

Người bố giàu tin rằng một nhà đầu tư đủ điều kiện mà không có kiến thức tài chính đều không có bất kỳ một phương cách kiểm soát đầu tư nào cả. Nhà đầu tư đủ điều kiện có thể có nhiều tiền đấy, nhưng thường không biết làm gì với chúng.

3K CỦA NHÀ ĐẦU TƯ ĐỦ ĐIỀU KIỆN

Khoản tiền dư dôi dào - có thể.

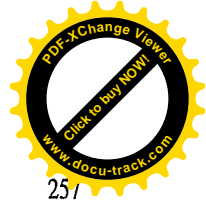
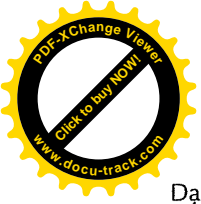
Người bố giàu nhấn mạnh mặc dù bạn có thể có đủ điều kiện thuộc cấp bậc đầu tư này, bạn vẫn phải cần kiến thức và kinh nghiệm để trở thành nhà đầu tư chuyên môn, hay lão luyện, hay bên trong, hay nhà đầu tư thực sự. Trong thực tế, Người quen biết nhiều nhà đầu tư đủ điều kiện nhưng lại không có tiền dư. Những người này có mức thu nhập đáp ứng điều kiện của SEC, nhưng không biết cách quản lý tốt tiền bạc của mình.

GHI CHÚ CỦA SHARON - ĐỒNG TÁC GIẢ

Bất cứ ai cũng đều có thể mở một tài khoản thông qua một công ty chứng khoán để mua bán cổ phiếu của những công ty được lên sàn. Cổ phiếu của công ty niêm yết này được giao dịch tự do bởi công chúng thông qua một thị trường chứng khoán. Không cần có sự can thiệp của chính phủ hay các tác động từ bên ngoài, các cá nhân có thể tự quyết định cổ phiếu có đáng giá hay không. Họ có thể chọn lựa mua cổ phiếu mà qua đó mua một phần chủ sở hữu của công ty.

Trong thập niên vừa qua, xuất hiện ngày càng nhiều các quỹ hỗ tương⁽¹⁾. Đây là những quỹ có các danh mục đầu tư được quản lý chuyên nghiệp, mà mỗi cổ phần của quỹ hỗ

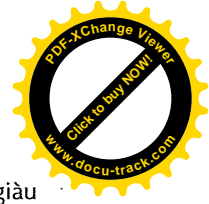
1. Một dạng Quỹ quản lý đầu tư (tuy chưa phổ biến lắm) như ở Việt Nam. (LND)

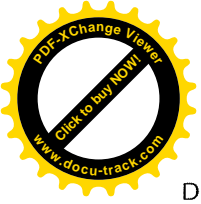
tương xác định một phần chủ sở hữu của nhiều loại cổ phiếu khác nhau. Nhiều cá nhân đầu tư vào quỹ hỗ tương vì tính quản lý chuyên nghiệp của quỹ, và vì tính hấp dẫn của việc làm chủ nhiều cổ phiếu khác nhau trong cùng một lúc hơn là chỉ sở hữu cổ phiếu của một công ty. Nếu như bạn không có thời gian tìm hiểu về đầu tư (mà nhờ đó có các quyết định đầu tư đúng đắn), tốt hơn là bạn nên chọn đầu tư vào một quỹ hỗ tương, hay thuê một chuyên viên tài chính giúp bạn đầu tư.

Một cách để làm giàu từ đầu tư cổ phiếu là tham gia các đợt bán cổ phiếu lần đầu ra công chúng của một công ty. Điển hình là những người thành lập công ty hay các nhà đầu tư ban đầu đã chiếm một phần số lượng cổ phiếu phát hành của công ty. Để kêu gọi thêm vốn đầu tư, công ty có thể sử dụng phương cách phát hành này. Đây là lúc xuất hiện sự can thiệp của SEC với các yêu cầu khắt khe về thủ tục niêm yết và phổ biến thông tin, nhằm mục đích ngăn chặn các hành vi lừa đảo và bảo vệ người đầu tư trước các thông tin sai lệch. Tuy nhiên, những biện pháp đó của SEC không đảm bảo các đợt phát hành cổ phiếu đầu tiên này là những cơ hội đầu tư tốt. Cổ phiếu phát hành lần đầu có thể hoàn toàn hợp pháp nhưng vẫn có thể là một cơ hội đầu tư tệ hại, thậm chí trở thành nợ (trong trường hợp rớt giá cổ phiếu sau khi phát hành).

Robert đã đề cập đến các yêu cầu bắt buộc của một nhà đầu tư đủ điều kiện trên phương diện thu nhập và giá trị tài sản thực. Một giám đốc, một vị quản lý điều hành, hay

một đối tác của một công ty phát hành cổ phiếu, đều có thể được coi là nhà đầu tư đủ điều kiện, cho dù những người này chưa đáp ứng đủ các yêu cầu về thu nhập và giá trị tài sản thực. Đây là một sự phân biệt rất quan trọng khi chúng ta đề cập đến 'nhà đầu tư bên trong' sau này. Trong thực tế, đây thường là con đường làm giàu của các nhà đầu tư bên trong và nhà đầu tư thực sự.

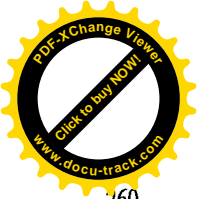
CHƯƠNG 23

Nhà đầu tư chuyên môn

Người bố giàu định nghĩa *nhà đầu tư chuyên môn* là *một người có tiền và hiểu biết về đầu tư*. Nhà đầu tư chuyên môn thường là nhà đầu tư đủ điều kiện nhưng có thời gian đầu tư vào việc tích lũy các kiến thức hiểu biết về tài chính. Chẳng hạn trên lĩnh vực chứng khoán, những nhà đầu tư ở cấp bậc này thường bao gồm những người mua bán cổ phiếu chuyên nghiệp. Nhờ vào trình độ kiến thức của mình, những nhà đầu tư này hiểu được sự khác nhau giữa trường phái đầu tư 'nền tảng' và trường phái đầu tư 'kỹ thuật'.

1. TRƯỜNG PHÁI ĐẦU TƯ NỀN TẢNG:

Người bố giàu nói, “Một nhà đầu tư theo trường phái đầu tư nền tảng giảm thiểu rủi ro bằng cách phân tích các báo cáo tài chính của các công ty, để xác định giá trị và tốc độ tăng trưởng.” Yếu tố xem xét quan trọng nhất khi chọn cổ phiếu đầu tư chính là khả năng lợi nhuận của công ty trong tương lai. Nhà đầu tư chuyên môn theo trường phái này đều nghiên cứu kỹ lưỡng các báo cáo tài chính trước khi quyết định đầu tư. Họ cũng đồng thời xem xét đến tình

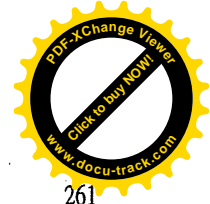
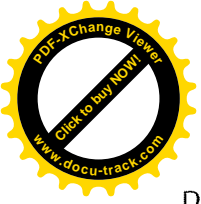
hình kinh tế chung cũng như viễn cảnh phát triển của toàn ngành mà công ty hiện đang sản xuất, kinh doanh. Sự lên xuống của lãi suất cũng là một chỉ số phân tích rất quan trọng đối với các nhà đầu tư này.

Warren Buffet được thừa nhận là một trong những nhà đầu tư theo trường phái nền tảng xuất sắc nhất.

2. TRƯỜNG PHÁI ĐẦU TƯ KỸ THUẬT:

Theo người bố giàu, “một nhà đầu tư theo trường phái đầu tư kỹ thuật, đầu tư vào những biến động nhạy cảm của thị trường và luôn mua bảo hiểm để phòng ngừa tình huống bị lỗ nặng.” Yếu tố xem xét quan trọng nhất khi chọn cổ phiếu đầu tư được dựa trên quy tắc cung cầu. Nhà đầu tư kỹ thuật nghiên cứu các sơ đồ biến động của giá cổ phiếu, và phán đoán xem liệu số lượng cổ phiếu bán ra có đủ đáp ứng nhu cầu mua vào dự tính hay không.

Nhà đầu tư kỹ thuật có khuynh hướng mua cổ phiếu dựa trên sự nhạy cảm về giá và thị trường. Cách thức mua vào cũng giống như tâm lý mua sắm của những người nội trợ, đi tìm kiếm những mặt hàng giảm giá hay bán rẻ. Thực chất nhiều nhà đầu tư kỹ thuật không khác gì với dì Doris của tôi. Dì Doris đi mua sắm với những người bạn của mình bởi vì các hàng hóa đang được giảm giá, hay bởi vì mọi người bạn khác của dì ai cũng đều mua mặt hàng đó. Rồi sau đó khi về tới nhà, dì lại tự hỏi tại sao mình mua những hàng hóa đó, dùng thử qua rồi đem đi trả để lấy lại tiền và đi mua sắm tiếp.

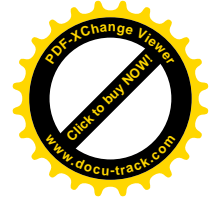
Nhà đầu tư theo trường phái này thường nghiên cứu các sơ đồ biến động của giá cổ phiếu dựa trên các dữ liệu thu thập trước đây. Một nhà đầu tư kỹ thuật đúng nghĩa không hề quan tâm đến các hoạt động sản xuất, kinh doanh của công ty như nhà đầu tư nền tảng. Thay vào đó, họ quan tâm đến các chỉ số về trạng thái thị trường và giá cổ phiếu.

Một trong những lý do khiến cho nhiều người coi đầu tư là rủi ro bởi vì hầu hết mọi người thường đầu tư theo cách thức của trường phái kỹ thuật, nhưng lại không hề phân biệt sự khác nhau giữa một nhà đầu tư kỹ thuật và một nhà đầu tư nền tảng. Nguyên nhân làm cho đầu tư theo trường phái kỹ thuật trông có vẻ rủi ro bởi vì giá cổ phiếu luôn trời sạt theo sự biến động nhạy cảm của thị trường. Dưới đây là một số ví dụ giải thích lý do làm cho giá cổ phiếu luôn biến động:

- Một cổ phiếu có thể trở thành mục tiêu săn đuổi vào lúc này, nhưng lúc khác không ai thèm ngó tới; hoặc công ty kích thích cung cầu thị trường bằng cách tách cổ phiếu, phát hành thêm cổ phiếu, hay mua lại cổ phiếu để giảm bớt số lượng phát hành trên thị trường;

- Các công ty tài chính (như quỹ hỗ tương hay quỹ hưu trí) mua bán cổ phiếu với số lượng lớn làm ảnh hưởng thị trường.

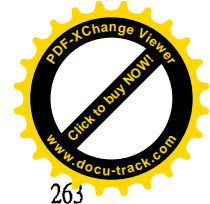
Đầu tư trông có vẻ rủi ro đối với một người đầu tư trung bình bởi vì những người này không có những kỹ năng hay hiểu biết tài chính cơ bản để đầu tư theo trường phái nền tảng, cũng như không có đủ kỹ năng cần thiết của một nhà đầu tư kỹ thuật. Những người này, nếu không nằm trong

hội đồng quản trị của công ty làm thay đổi nguồn cung cổ phiếu, thì đều không có biện pháp quản lý các biến động cung cầu về giá cổ phiếu trên thị trường cạnh tranh. Họ hoàn toàn bị chi phối bởi những dao động nhạy cảm của thị trường.

Có nhiều trường hợp các nhà đầu tư nền tảng phát hiện một công ty tuyệt vời có mức lợi nhuận cao, nhưng vì một lý do nào đó các nhà đầu tư kỹ thuật đều phớt lờ công ty đó. Kết quả là giá cổ phiếu của công ty vẫn không nhúc nhích mặc dù đó là một công ty được quản lý tốt và sinh lợi nhuận. Trong thị trường ngày nay, nhiều người đầu tư vào những đợt phát hành đầu tiên của những công ty Internet không có doanh thu hay lợi nhuận gì cả. Đó là một minh họa về tác động ảnh hưởng của các nhà đầu tư kỹ thuật đối với giá trị cổ phiếu của một công ty.

Từ năm 1995, các nhà đầu tư theo cả hai trường phái nền tảng và kỹ thuật đều không kiếm tiền được. Trong tình trạng biến động dữ dội của thị trường như hiện nay, những người đầu tư liều mạng là kẻ chiến thắng trong khi những người đầu tư cẩn thận trên cơ sở giá trị đều thua cuộc. Thực tế cho thấy nhiều người đầu tư liều mạng đã làm tất cả các nhà đầu tư kỹ thuật phải hoảng sợ vì giá của những cổ phiếu gần như không có giá trị gì cả lại leo thang đến mức kỷ lục. Thế nhưng khi thị trường sụp đổ, chính những người đầu tư có căn cơ nền tảng vững chắc và có những kỹ thuật mua bán lão luyện lại trở thành kẻ hốt bạc. Những tay đầu cơ nghiệp dư chạy ùa vào thị trường, cũng như những công

ty lần đầu phát hành cổ phiếu đó đều bị tổn thương nặng nề trong một cú hích xuống của thị trường. Người bố giàu nói, “Mối nguy hiểm của những phi vụ làm giàu chộp giựt mà không có gì bảo hiểm là khả năng rơi tự do ở tốc độ chóng mặt. Vì kiếm được nhiều tiền dễ dàng, nhiều người cứ tự cho mình là thiên tài trong khi bản chất của họ chỉ là những kẻ ngu không hơn không kém.” Người bố giàu tin rằng những kỹ năng của hai trường phái đầu tư đều rất quan trọng để sinh tồn trong một thế giới đầu tư nhiều biến động lên xuống.

Charles Dow của chỉ số Dow-Jones là một nhà đầu tư kỹ thuật danh tiếng. Điều đó giải thích tại sao tạp chí Wall Street do ông sáng lập đều mang đậm dấu ấn của trường phái đầu tư kỹ thuật.

George Soros thường được coi là một trong những nhà đầu tư kỹ thuật giỏi nhất.

Sự khác nhau giữa hai trường phái đầu tư này rất sâu sắc. Trường phái đầu tư nền tảng phân tích công ty từ các báo cáo tài chính để đánh giá sức mạnh của công ty và khả năng thành công sau này. Ngoài ra, trường phái này còn kết hợp phân tích trong bối cảnh chung của nền kinh tế và của ngành.

Trường phái đầu tư kỹ thuật dựa trên cơ sở các biểu đồ giá và khối lượng giao dịch cổ phiếu. Trường phái này có thể xem xét tỷ lệ mua bán cổ phiếu và sử dụng các biện pháp kỹ thuật như bán trước mua sau. Mặc dù cả hai trường phái đều sử dụng dữ kiện thực tế làm cơ sở phân tích,

nguồn dữ kiện được dùng cho mỗi trường phái lại rất khác nhau. Ngoài ra, cả hai trường phái đều sử dụng những kỹ năng và thuật ngữ khác nhau. Điều đáng sợ nhất là nhiều người đầu tư hiện nay khi đầu tư đều không có chút hiểu biết hay kỹ năng nào của cả hai trường phái cả. Thậm chí, tôi có thể dám đặt cược là những người này không phân biệt được hai trường phái đầu tư này khác nhau như thế nào.

Người bố giàu thường nói, *“Những nhà đầu tư chuyên môn cần phải hiểu biết rõ cách phân tích cả về nền tảng lẫn*

Đầu tư nền tảng

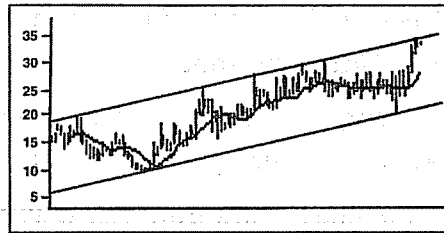
Doanh nghiệp ABC

Thu nhập
Chi phí

Tài sản	Nợ

Báo cáo tài chính của ABC

Đầu tư kỹ thuật

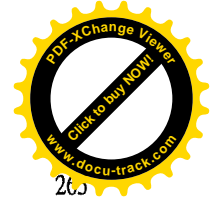
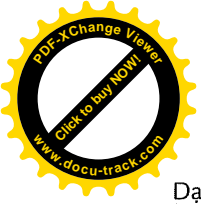
Biểu đồ giá cổ phiếu ABC

Kỹ năng cần có:

- Hiểu biết tài chính
- Kiến thức cơ bản về tài chính
- Dự báo kinh tế

Kỹ năng cần có:

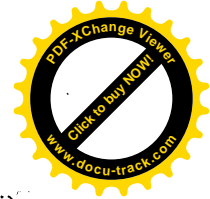
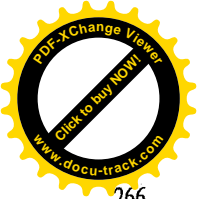
- Dữ kiện về giá và khối lượng
- Các biện pháp giao dịch quyền mua/quyền bán
- Kỹ thuật bán trước mua sau

kỹ thuật.” Trong các sơ đồ dưới đây mà người bố giàu đã vẽ khi dạy tôi, chúng ta có thể thấy được nguyên nhân tại sao chúng ta có những cách đầu tư khác nhau. Tuy khác nhau nhưng sự hiểu biết và kỹ năng của cả hai trường phái đều rất cần để dạy cho con em chúng ta ngay từ nhỏ.

Mọi người thường hỏi tôi, “Tại sao nhà đầu tư chuyên môn cần phải hiểu cả hai cách đầu tư như thế?”. Câu trả lời của tôi chỉ gói gọn trong một chữ *tự tin*. Những người đầu tư trung bình cảm thấy đầu tư là rủi ro vì các lý do sau:

1. Những người này thường đứng bên ngoài và cố nhìn vào bên trong của một công ty hay một tài sản mà họ muốn đầu tư vào. Nếu họ không biết đọc hiểu các báo cáo tài chính, họ sẽ hoàn toàn phụ thuộc và bị động bởi ý kiến của người khác.
2. Nếu mọi người không biết đọc hiểu báo cáo tài chính, thế thì bảng tóm tắt tài chính của chính họ thường lộn xộn và bừa bộn. Như người bố giàu đã nói, “Nếu một người có nền tảng tài chính không vững, sự tự tin của người ấy rất yếu.” Một người bạn của tôi tên là Keith Cunningham cũng thường nói, “Lý do chính mà mọi người không muốn nhìn vào bảng tóm tắt tài chính của mình là vì họ sợ nhìn thấy mình đang mắc bệnh ung thư về tiền bạc.” Thế nhưng một khi họ chữa được chứng bệnh tài chính đó, cả cuộc đời còn lại của họ sẽ được cải thiện - thậm chí cả sức khỏe của họ cũng sẽ tốt lên hơn.
3. Hầu hết mọi người chỉ biết kiếm tiền khi thị trường đi lên, do đó họ rất sợ thị trường tụt dốc. Nếu một người

hiểu biết về đầu tư kỹ thuật, người ấy sẽ có kỹ năng kiếm tiền ngay cả khi thị trường đi lên hay đi xuống. Người đầu tư trung bình không có những kỹ năng như thế, họ chỉ kiếm được tiền khi thị trường đi lên, và thường sẽ mất toàn bộ số tiền họ kiếm được khi thị trường xuống dốc. Người bố giàu nói, “Người đầu tư kỹ thuật đầu tư có bảo hiểm. Còn người đầu tư trung bình chẳng khác nào một người đi máy bay không có dù bảo hiểm.”

Càng tệ hơn là thị trường khi tụt xuống bao giờ cũng nhanh hơn khi đi lên. Cho nên, những nhà đầu tư kỹ thuật khi gặp thị trường xuống dốc đều rất vui mừng bởi vì họ có thể kiếm tiền nhanh hơn trong khi những người đầu tư trung bình khác đều bị mất tiền. Dưới đây là bảng tóm tắt khả năng kiếm tiền của các loại nhà đầu tư khác nhau:

	Thị trường	
	LÊN	XUỐNG
Người đầu tư thua cuộc	thua	thua
Người đầu tư trung bình	thắng	thua
Người đầu tư chuyên môn	thắng	thắng

Nhiều người thường bị lỗ bởi vì họ chần chừ quá lâu trước khi nhảy vào thị trường. Họ sợ bị lỗ nên cứ nấn ná chờ đợi cho đến khi có dấu hiệu rõ ràng về một thị trường đi lên. Và ngay khi họ nhảy vào, thị trường đã lên tới đỉnh điểm nên rút trở lại làm cho họ bị lỗ nặng nề.

Các nhà đầu tư chuyên môn không quan tâm nhiều đến

hướng lên xuống của thị trường. Họ nhảy vào đầy tự tin với một kế hoạch sẵn sàng cho thị trường đi lên. Khi thị trường đi xuống, họ thay đổi kế hoạch, dứt điểm với các giao dịch trước đây và sử dụng các kỹ thuật như quyền mua, bán trước mua sau để kiếm lời. Có nhiều kế hoạch và chiến lược khác nhau càng giúp những người này đầu tư một cách tự tin hơn.

TẠI SAO BẠN MUỐN TRỞ THÀNH NHÀ ĐẦU TƯ CHUYÊN MÔN

Người đầu tư trung bình luôn sống trong nỗi phập phồng lo sợ về một thị trường bị sụp đổ hay rớt giá. Bạn có thể thường nghe họ nói, “Chuyện gì xảy ra nếu tôi mua cổ phiếu này và bị mất giá?” Chính vì sự sợ hãi đó, họ đã không tận dụng được những cơ hội kiếm lời trong bất kỳ tình huống nào. Nhà đầu tư chuyên môn chờ đợi thị trường cả đi lên lẫn đi xuống. Khi giá tăng, họ biết cách giảm thiểu rủi ro và kiếm lời. Họ còn biết cách mua 'bảo hiểm' trong trường hợp giá cổ phiếu tăng hay giảm một cách đột biến. Nói cách khác, các nhà đầu tư chuyên môn đều có thể kiếm lời trong mọi tình huống và mua bảo hiểm phòng ngừa trường hợp bị lỗ.

VẤN ĐỀ CỦA NHỮNG NGƯỜI MỚI ĐẦU TƯ

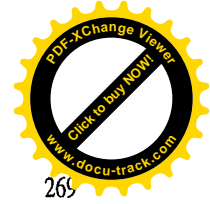
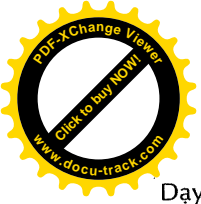
Hiện tại với tình hình thị trường đang lên cơn sốt, tôi thường nghe nhiều người mới đầu tư nói rất tự tin, “Tôi không cần lo sợ thị trường bị sụp đổ bởi vì lần này khác hẳn.” Một người đầu tư kinh nghiệm đều biết rõ mọi thị

trường đều có lúc lên lúc xuống. Vào thời điểm tôi viết quyển sách này, chúng ta đang chứng kiến một thị trường đang phát triển mạnh mẽ hơn bao giờ hết trong lịch sử thế giới. Liệu thị trường lần này có nguy cơ bị sụp đổ hay không? Nếu lịch sử lặp lại, thế thì chúng ta cũng sẽ phải gặp một trong những thị trường sụp đổ tệ hại nhất.

Isaac Newton - nhà bác học nổi tiếng, từng bị mất trắng trong vụ sụp đổ South Sea Bubble đã từng nói, "Tôi có thể đo đạc, tính toán lực chuyển động của các thiên thần, nhưng với sự điên rồ của con người tôi đành bó tay." Theo tôi, thị trường hiện tại tràn ngập sự điên rồ đó. Mọi người đều hăm hở làm giàu chộp giựt trên thị trường. Tôi e rằng chẳng bao lâu chúng ta sẽ thấy hàng triệu người bị mất trắng vì đầu tư trên thị trường, thậm chí có người đi vay để đầu tư mà lẽ ra họ nên đầu tư trước hết cho sự hiểu biết và kinh nghiệm của mình. Thế nhưng, tôi cũng rất hồi hộp chờ đợi bởi vì khi đó mọi người sẽ hoảng hốt bán tháo các cổ phiếu, và đó chính là lúc mà các nhà đầu tư chuyên môn sẽ thắng lớn.

Không phải khủng hoảng là tồi tệ, mà chính sự hốt hoảng về mặt cảm tính xảy ra trong thời điểm sụp đổ hay cơ hội đó mới làm cho toàn xã hội rối ren. Vấn đề của những người mới đầu tư là họ chưa từng trải qua một đợt khủng hoảng thị trường thực sự nào bởi vì thị trường đã không ngừng đi lên từ năm 1974. Nhiều vị quản lý các quỹ đầu tư có khi chưa sinh ra vào năm 1974, cho nên họ khó mà hiểu được một sự khủng hoảng thị trường sẽ tồi tệ với

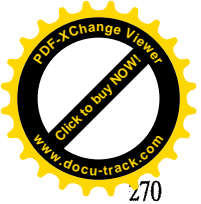

họ đến mức nào, nhất là khi sự khủng hoảng đó kéo dài trong nhiều năm như đã từng xảy ra với thị trường chứng khoán ở Nhật.

Người bố giàu chỉ nói, “Không thể đoán được diễn biến của thị trường. Điều quan trọng hơn hết là chúng ta nên sẵn sàng chuẩn bị trước mọi tình huống.” Người còn nói thêm, “Cơn sốt thị trường có vẻ như sẽ kéo dài mãi, điều đó làm cho mọi người trở nên cẩn thận hơn, ít hiểu biết hơn và tự mãn hơn. Còn nếu khủng hoảng thị trường kéo dài sẽ làm cho mọi người quên mất chính lúc khủng hoảng mới là cơ hội tốt nhất để làm giàu. Đó chính là lý do tại sao mà con muốn trở thành một nhà đầu tư chuyên môn.”

TẠI SAO THỊ TRƯỜNG SẼ SỤP ĐỔ NHANH HƠN TRONG THỜI ĐẠI THÔNG TIN

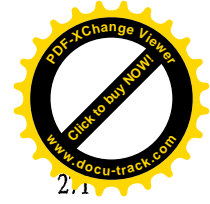
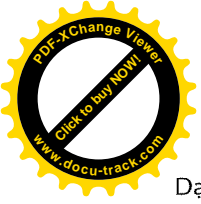
Trong quyển sách Chiếc Xe Lexus và Nhà Ông Ô-liu - một quyển sách rất cần thiết cho những ai muốn tìm hiểu về kỹ nguyên mới của sự kinh doanh toàn cầu, tác giả Thomas L. Friedman thường đề cập đến 'nhóm người điện tử'. Đó là một nhóm gồm hàng ngàn thanh niên còn rất trẻ kiểm soát những khoản tiền điện tử khổng lồ. Những 'người điện tử' này thường thấy ở các ngân hàng lớn, quỹ hỗ tương, quỹ bảo hiểm, và các tổ chức tương tự. Họ có sức mạnh chỉ cần mỗi lần nhấp chuột là có thể di chuyển hàng triệu tỷ đô từ một quốc gia này đến một quốc gia khác chỉ trong chớp mắt. Sức mạnh đó làm cho những 'người điện tử' này còn đáng sợ hơn cả những chính trị gia.

Vào năm 1997, tôi đến các nước Đông Nam Á và chứng kiến những 'người điện tử' đã di chuyển tiền của mình ra khỏi các nước Thái Lan, Malaysia, Indonesia, và Hàn Quốc, khiến cho nền kinh tế của các nước này bị suy thoái chỉ trong vòng một đêm. Thật chẳng thoải mái và yên ổn chút nào khi ở các nước này vào thời điểm tệ hại đó.

Đối với những bạn đầu tư toàn cầu, chắc hẳn các bạn còn nhớ có một thời hầu hết khắp thế giới, thậm chí cả phố Wall đều đồng loạt tán dương nền kinh tế của những con cọp châu Á mới. Ai ai cũng đều muốn đầu tư vào các nước này. Thế nhưng bất thành linh, chỉ trong vòng một đêm toàn bộ mọi thứ đều đảo lộn. Đâu đâu cũng bắt gặp những chuyện giết người, tự sát, bạo động, cướp bóc, và cảm giác trì trệ tệ hại về tài chính trở thành bầu không khí chung ở khắp nơi. Những 'người điện tử' không còn ưa thích thực tế ở các quốc gia đó nên đã di chuyển tiền đầu tư chỉ trong một vài giây.

Thomas Friedman đã viết trong cuốn sách mình như sau: "Hãy nghĩ 'những người điện tử' ấy giống như bầy trâu rừng đang gặm cỏ trên một cánh đồng xanh mướt ở châu Phi. Khi một con trâu rừng ở ngoài bìa nhìn thấy một vật gì đó đang chuyển động phía sau lùm cây um tùm gần chỗ gặm cỏ của cả đàn, con trâu đó sẽ không nói với con trâu kế bên thế này, 'Trời, không biết có phải chúa sơn lâm ở phía sau lùm cây kia không'. Con trâu ấy sẽ không hề nói như thế, mà chỉ nháo nhào chạy tán loạn. Cả bầy trâu rừng không chỉ chạy ào ào một trăm thước mà thôi, mà chúng sẽ

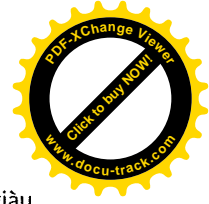
chạy sang nước khác và nghiền nát mọi thứ trên đường đi của chúng.”

Đó chính là những gì đã xảy ra ở các nước được gọi là 'con cọp châu Á' ấy vào năm 1997. Nền kinh tế của các quốc gia đó từ chỗ lạc quan chuyển sang chỗ bạo loạn và suy thoái chỉ trong vòng một vài ngày.

Đó là lý do tại sao tôi cho rằng những cuộc khủng hoảng thị trường sẽ xảy ra nhanh hơn và trầm trọng hơn trong thời đại Thông Tin.

LÀM THẾ NÀO BẢO VỆ MÌNH TRƯỚC NHỮNG CUỘC KHỦNG HOẢNG ẤY?

Phương cách mà các nước ấy đang thực hiện để bảo vệ chính mình trước sự ảnh hưởng của 'những người điện tử' là dọn dẹp sạch sẽ và thắt chặt lại tình trạng tài chính quốc gia, đồng thời tăng cường các yêu cầu đòi hỏi và tiêu chuẩn về tài chính của mình. Thomas Friedman viết: “Phó Thư ký Kho bạc Nhà nước, Larry Summers, đã một lần quan sát thấy thế này, 'Tôi cho rằng một khám phá quan trọng nhất đã hình thành nên thị trường tài chính hôm nay chính là các chuẩn mực kế toán chung được chấp nhận. Chúng ta cũng cần điều ấy trên phạm vi quốc tế. Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) đã có một thành công nhỏ, nhưng không phải không đáng kể, ở Hàn Quốc khi một giáo viên đứng lớp kế toán cho biết thông thường trong kỳ học mùa đông, cả lớp chỉ có khoảng 22 người, thế nhưng vào năm 1998 số học sinh trong lớp đã tăng đến mức kỷ lục: 385 người. Chúng ta cần

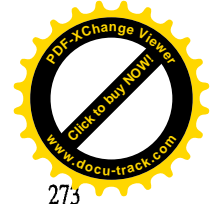

sự phổ cập ấy ở hàng ngũ công ty ở Hàn Quốc, cũng như trên phạm vi toàn quốc ở Mỹ'."

Cách đây nhiều năm, người bố giàu cũng nói tương tự, nhưng Người không đề cập đến cả nước như Larry Summers. Người chỉ đề cập đến một cá nhân muốn thành công về mặt tài chính. Người nói, "Sự khác nhau giữa người giàu và người nghèo không chỉ ở tiền bạc, mà còn ở sự hiểu biết tài chính và mức độ quan trọng mà họ nhận thấy ở sự hiểu biết đó. Nói vắn tắt hơn, người nghèo thường coi nhẹ sự hiểu biết về tài chính cho dù họ kiếm được bao nhiêu tiền đi chăng nữa." Người còn nói thêm, "*Những người không quan tâm đến sự hiểu biết tài chính thường không thể biến những ý tưởng của mình thành tài sản và tạo ra những tài sản khác.* Thay vì tạo ra tài sản, họ chỉ tạo ra nợ từ sự coi thường hiểu biết tài chính đó của mình."

THOÁT RA CÒN QUAN TRỌNG HƠN NHẢY VÀO

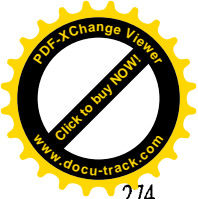
Người bố giàu nói, "Lý do khiến cho hầu hết những người đầu tư trung bình bị mất tiền là vì đầu tư vào một tài sản thường dễ dàng nhưng lại khó thoát ra. *Nếu con muốn trở thành một người đầu tư khôn ngoan, con cần phải biết cách thoát ra cũng như nhảy vào một cơ hội đầu tư.*" Ngày nay khi tôi đầu tư, một trong những chiến lược quan trọng nhất mà tôi bắt buộc phải xem xét chính là làm thế nào có thể thoát ra được khi mình muốn. Người bố giàu nói, "Mua một khoản đầu tư chẳng khác nào hôn nhân. Lúc đầu, mọi thứ thật đáng yêu và ngập tràn hạnh phúc. Thế nhưng

khi cơm bắt đầu không lành và canh không ngọt, ly hôn còn đau đớn và khổ sở hơn những niềm hạnh phúc đã có từ thuở ban đầu. Do đó, con phải luôn coi đầu tư như chuyện hôn nhân vậy, bởi vì nhảy vào bao giờ cũng dễ dàng hơn khi thoát ra.”

Cả hai người bố đều có hôn nhân hạnh phúc. Cho nên khi người bố giàu nói về ly hôn, không phải Người muốn cổ vũ chuyện ly dị mà chỉ muốn tôi nên suy nghĩ dài hạn. Người nói, “Xác suất là 50% mọi cuộc hôn nhân đều kết thúc ở ly dị, nhưng trong thực tế gần như 100% các cuộc hôn nhân đều nghĩ sẽ đánh bại xác suất đó.” Và đó là lý do tại sao có rất nhiều người mới đầu tư lại đi mua cổ phiếu từ những nhà đầu tư lão làng hơn. Trên khía cạnh này, người bố giàu đã nói một câu thật đáng ghi nhớ, “Hãy luôn nhớ rằng khi con đang hí hửng mua một tài sản, chắc chắn sẽ có một ai đó biết nhiều hơn về tài sản ấy và rất sẵn lòng bán lại cho con!”

Khi mọi người học hỏi đầu tư thông qua trò chơi Cashflow, một trong những kỹ năng học được là khi nào nên mua và khi nào nên bán. Người bố giàu nói, “Khi con mua một khoản đầu tư, con cũng nên suy nghĩ khi nào nên bán nó, nhất là những cơ hội đầu tư được chào mời với các nhà đầu tư đủ điều kiện hay những nhà đầu tư ở cấp bậc cao hơn. Trước sự phức tạp và đa dạng về sản phẩm đầu tư, chiến lược thoát ra của con càng trở nên quan trọng hơn chiến lược nhảy vào. Khi tham gia các cơ hội đầu tư như thế, con nên biết chuyện gì sẽ xảy ra đối với cả hai trường hợp thành công và thất bại của cơ hội đầu tư ấy.”

CÁC CÁCH KIỂM SOÁT CỦA NHÀ ĐẦU TƯ CHUYÊN MÔN

1. Kiểm soát chính mình
2. Kiểm soát thu / chi trên tài sản / nợ
3. Kiểm soát khi nào nên bán và khi nào nên mua

3K CỦA NHÀ ĐẦU TƯ CHUYÊN MÔN

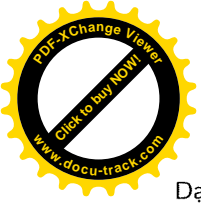
1. Kiến thức
2. Khoản tiền dư dôi dào - có thể

GHI CHÚ CỦA SHARON - ĐỒNG TÁC GIẢ

Các nhà đầu tư chuyên môn, dù theo trường phái nền tảng hay kỹ thuật, đều phân tích một doanh nghiệp từ bên ngoài. Vấn đề họ cần quyết định ở đây là có nên 'mua' hay không. Nhiều người đầu tư thành công đều hài lòng ở cấp bậc đầu tư chuyên môn này. Có sự hiểu biết tài chính đúng đắn và được tư vấn thích hợp, nhiều nhà đầu tư chuyên môn có thể trở thành triệu phú. Những người này thường đầu tư vào những doanh nghiệp do người khác phát triển và quản lý. Với kiến thức tài chính có sẵn, các nhà đầu tư chuyên môn đều có thể tự mình phân tích công ty từ các báo cáo tài chính.

Ý nghĩa của tỷ số p/e (price/earnings ratio)

Nhà đầu tư chuyên môn thường theo dõi tỷ số p/e của một cổ phiếu, còn được gọi là 'bội số thị trường'. Tỷ số này được đo giữa giá cổ phiếu hiện tại trên thị trường và lợi nhuận của công ty trong tài khóa trước đây trên

Dạy con làm giàu

215

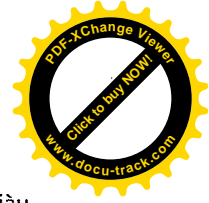
mỗi cổ phiếu. Nói chung, một tỷ số p/e thấp có nghĩa là cổ phiếu đang được bán ở mức thấp so với khả năng sinh lợi nhuận của nó; một tỷ số p/e cao cho thấy giá cổ phiếu hiện khá cao và có khả năng đây không phải là một cơ hội mặc cả tốt.

$$\text{Tỷ số p/e} = \frac{\text{Giá thị trường (cho mỗi cổ phiếu)}}{\text{Lợi nhuận (cho mỗi cổ phiếu)}}$$

Tỷ số p/e của hai công ty thành công thường khác nhau nếu hai công ty ấy thuộc ngành nghề khác nhau. Chẳng hạn, những công ty thuộc ngành công nghệ cao có mức tăng trưởng cao và lợi nhuận cao thường được bán ở tỷ số p/e cao rất nhiều lần so với những công ty lâu năm thuộc ngành công nghệ thấp có mức độ tăng trưởng ổn định. Bạn có thể nhìn thấy điều đó trong các công ty Internet hiện nay: nhiều công ty trong số ấy có giá cổ phiếu rất cao ngay cả khi công ty chưa có lợi nhuận. Trong trường hợp này, giá cao phản ánh sự mong đợi của thị trường vào khả năng sinh lời nhiều của công ty trong tương lai.

Tỷ số p/e trong tương lai mới là mấu chốt

Các nhà đầu tư chuyên môn nhận thấy tỷ số p/e hiện tại không quan trọng bằng tỷ số p/e tương lai. Nhà đầu tư muốn đầu tư vào những công ty có tương lai tài chính vững mạnh và lạc quan. Để tỷ số p/e có ý nghĩa hơn, các nhà đầu tư cần nắm nhiều thông tin hơn về công ty. Nhìn chung, những người này thường so sánh các chỉ số tài chính của công ty giữa các năm để đánh giá mức độ tăng trưởng của

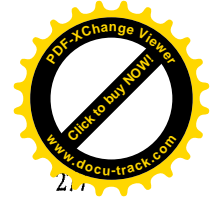
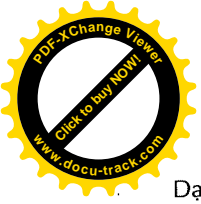

công ty. Họ còn so sánh các chỉ số này của công ty với những công ty khác trong cùng ngành nghề.

Không phải người đầu tư mua bán hàng ngày nào cũng là nhà đầu tư chuyên môn

Hiện nay, càng có nhiều người tham gia mua bán cổ phiếu hàng ngày nhờ sự tiện lợi của các dịch vụ trực tuyến. Người mua bán hàng ngày hy vọng sẽ kiếm được lời trong ngày nhờ thực hiện các giao dịch cổ phiếu. Có thể phân biệt một người mua bán hàng ngày thành công với một người không thành công dựa vào khả năng hiểu biết phía sau tỷ số p/e đơn thuần. Những người thành công đều chịu khó dành thời gian nghiên cứu, học hỏi các kỹ năng và quy tắc cơ bản của đầu tư nền tảng hay kỹ thuật. Những người giao dịch không có kiến thức tài chính và kỹ năng phân tích, thực chất chỉ là những tay cờ bạc. Chỉ có những người mua bán hàng ngày thành công có nhiều hiểu biết nhất mới được coi là những nhà đầu tư chuyên môn.

Số liệu thống kê cho thấy đa số những người mới tham gia mua bán hàng ngày đều bị lỗ và ngưng giao dịch trong vòng hai năm. Giao dịch hàng ngày là một hoạt động cạnh tranh rất dữ dội trong nhóm L, mà ở đó những người biết chuẩn bị và có hiểu biết nhiều nhất sẽ sử dụng tiền bạc của người khác.

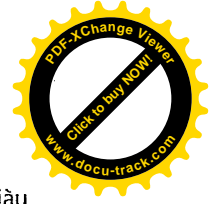
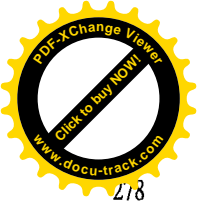
CHƯƠNG 24

Nhà đầu tư lão luyện

Người bố giàu định nghĩa nhà đầu tư lão luyện là một người có những hiểu biết của nhà đầu tư chuyên môn, ngoài ra còn nghiên cứu thêm những cơ hội thuận lợi trên khía cạnh luật pháp, do đó đồng thời họ nắm rõ các đạo luật sau:

1. Luật thuế
2. Luật doanh nghiệp
3. Luật chứng khoán

Mặc dù không phải là luật sư, nhà đầu tư lão luyện có thể đặt nền tảng chiến lược đầu tư của mình trên cơ sở hệ thống luật pháp, sản phẩm đầu tư và khả năng sinh lời. Nhà đầu tư lão luyện thường kiếm lời rất nhiều với mức rủi ro rất thấp bằng cách sử dụng những bộ luật khác nhau.

HIỂU BIẾT HÌNH THỨC KINH DOANH - THỜI GIAN - ĐẶC ĐIỂM⁽¹⁾

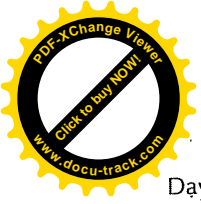
Khi sử dụng những quy định pháp lý cơ bản, nhà đầu tư lão luyện có thể sử dụng các ưu thế về hình thức kinh doanh, thời gian và đặc điểm. Người bố giàu nói về ba yếu tố này như sau, “Hình thức kinh doanh chính là sự kiểm soát kinh doanh, có nghĩa là việc lựa chọn hình thức doanh nghiệp nào phù hợp với điều kiện của con.” Nếu con là người làm công, con sẽ không có khả năng kiểm soát này. Một người thuộc nhóm T khi kinh doanh có thể chọn các hình thức như kinh doanh cá thể, hùn vốn (đây là hình thức tệ nhất vì bạn chỉ hưởng lợi nhuận theo mức góp vốn của mình nhưng lại chịu hết mọi rủi ro bằng toàn bộ tài sản của mình⁽²⁾), doanh nghiệp tư nhân, công ty hợp doanh, công ty trách nhiệm hữu hạn, hoặc công ty cổ phần.

Hiện nay ở Mỹ, nếu bạn là bác sĩ, luật sư, kiến trúc sư, nha sĩ, v.v. và chọn kinh doanh bằng hình thức công ty cổ phần, mức thuế tối thiểu của bạn sẽ là 35% chứ không còn ở mức 15% như trước, chỉ vì doanh nghiệp của bạn kinh doanh trong những ngành bắt buộc phải có chứng chỉ hành nghề.

Phần thuế tăng 20% đó sẽ làm cho bạn mất rất nhiều

1. Trong chương này, những khía cạnh luật pháp mà tác giả đề cập trong kinh doanh chỉ áp dụng ở Mỹ. Tuy nhiên, để có thể hiểu được cốt lõi bài học của người bố giàu, chúng tôi xin dịch trọn ý phần nguyên tác cho bạn đọc tham khảo. (LND)

2. Tiếng Anh là *partnership*, là một hình thức kinh doanh rất phổ biến ở các nước phương Tây. Tương đương với hình thức công ty hợp doanh không có thành viên góp vốn ở nước ta (LND)

tiền qua năm tháng. Điều đó cũng có nghĩa là một người kinh doanh trong lĩnh vực không bị bắt buộc có chứng chỉ hành nghề sẽ vượt trước một người buộc phải có chứng chỉ hành nghề khoảng 20% mỗi năm trong cùng một hình thức công ty cổ phần.

Người bố giàu nói với tôi, “Nhưng hãy nghĩ đến những người thuộc nhóm L không thể chọn lựa cho mình. Những người đó, cho dù làm việc siêng năng và kiếm tiền bao nhiêu đi nữa, chính phủ cũng sẽ lấy trước đi một phần thu nhập của họ dưới hình thức thuế thu nhập. Đó là vì những người nhóm L hoàn toàn không có khả năng kiểm soát vị trí, chi phí và thuế của mình.”

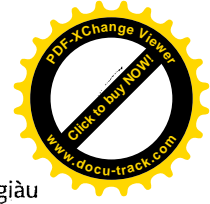
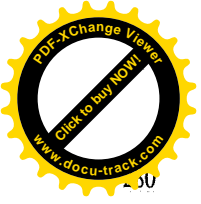
GHI CHÚ CỦA SHARON - ĐỒNG TÁC GIẢ

Ở Mỹ, hình thức kinh doanh hùn vốn partnership, doanh nghiệp tư nhân, công ty TNHH thực chất là những hình thức “trung chuyển” bởi vì luật thuế Mỹ quy định các khoản cổ tức trả cho chủ sở hữu các hình thức kinh doanh này phải kê khai là thu nhập của người chủ sở hữu chịu mức thuế thu nhập cá nhân. Do đó, bạn nên tư vấn với một chuyên viên về thuế để xem xét hình thức kinh doanh nào phù hợp nhất với bạn.

CÔNG TY CỔ PHẦN

“Thế bố luôn luôn kinh doanh bằng hình thức công ty cổ phần à?”, tôi hỏi người bố giàu.

“Trong hầu hết trường hợp,” Người trả lời. “Hãy nhớ là

Dạy con làm giàu

con phải suy nghĩ đến kế hoạch chung trước, rồi mới suy xét tới sản phẩm hay hình thức doanh nghiệp. Điều ta muốn nói ở đây là những người nhóm C thường có nhiều lựa chọn hơn, và do đó có nhiều khả năng kiểm soát hơn khi chọn một hình thức kinh doanh tốt nhất để thực hiện thành công kế hoạch của mình. Nên nhớ là con hãy bàn luận kỹ lưỡng với nhà tư vấn về thuế của con.”

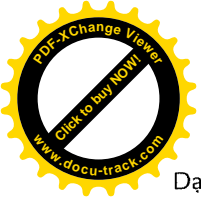
“Nhưng tại sao phải là công ty cổ phần chứ?”, tôi hỏi. “Điều khác nhau nào là quan trọng đối với bố?”

“Đây chính là sự khác nhau lớn nhất,” Người nói. “Một hình thức kinh doanh cá thể, kinh doanh hùn vốn hay doanh nghiệp tư nhân đều là một phần của con. Nói đơn giản hơn, những hình thức đó là một phiên bản mở rộng của chính con.”

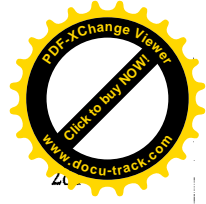
“Vậy hình thức công ty cổ phần là gì?”, tôi hỏi.

“Một công ty cổ phần là một phiên bản hoàn toàn khác của con. Nó không phải là một phiên bản mở rộng của con. Nếu con muốn kinh doanh nghiêm túc, con sẽ không muốn làm ăn với tư cách pháp nhân của con người con. Điều đó rất rủi ro, nhất là trong thời đại ngày nay khi chuyện kiện tụng xảy ra như cơm bữa. Khi con muốn kinh doanh, con muốn một hóa thân khác của con làm chuyện đó, có nghĩa là con sẽ không làm ăn hay sở hữu tài sản dưới tên con.

Ý của người bố giàu là: *“Người giàu không muốn sở hữu mà là muốn kiểm soát.* Và họ kiểm soát thông qua các công ty cổ phần.” Điều đó giải thích tại sao người bố giàu lại rất

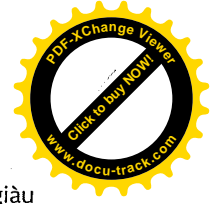
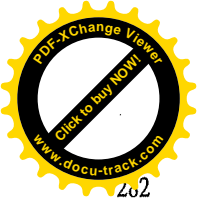
Dạy con làm giàu

coi trọng các yếu tố 'hình thức kinh doanh - thời gian - đặc điểm'.

Thời gian gần đây tôi đã chứng kiến một trường hợp đau lòng mà qua đó cho thấy sự lựa chọn trong hình thức kinh doanh có thể giúp ngăn chặn một tai họa tiền bạc ụp xuống một hộ gia đình.

Có một hộ gia đình kinh doanh các phụ tùng, máy móc và thiết bị rất thành công. Cả hai vợ chồng chủ gia đình làm chủ sở hữu kinh doanh theo hình thức partnership. Gia đình ấy cư ngụ lâu đời trong một thị xã, quen biết hết mọi người dân ở đây, và là một gia đình giàu có. Hai vợ chồng ấy cũng rất nhiệt tình tham gia các hoạt động từ thiện trong vùng. Bạn không thể tìm thấy một cặp vợ chồng nào khác lại tuyệt vời và thương người như họ. Thế rồi trong một đêm, cô con gái lớn của họ uống rượu say, khi lái xe về nhà đã lỡ gây tai nạn chết người. Cuộc sống của gia đình đó bị đảo lộn đến chóng mặt. Cô con gái 17 tuổi đó bị vào tù 7 năm, trong khi gia đình mất hết mọi thứ tài sản thuộc quyền sở hữu của mình, kể cả cửa hàng kinh doanh đang phát đạt. Khi chia sẻ với các bạn về ví dụ này, tôi không muốn bàn luận trên phương diện đạo đức hay giáo dục. Điều tôi muốn nói ở đây là nếu như gia đình ấy biết lập kế hoạch tài chính thích hợp, và biết chọn hình thức kinh doanh khôn ngoan - thông qua việc sử dụng công cụ bảo hiểm, tài sản ủy thác, công ty TNHH, hay công ty cổ phần, chắc chắn họ sẽ không rơi vào tình trạng sụp đổ thê thảm về tiền bạc như thế.

Dạy con làm giàu

TẠI SAO LẠI ĐÁNH THUẾ HAI LẦN?

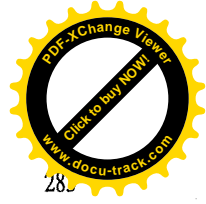
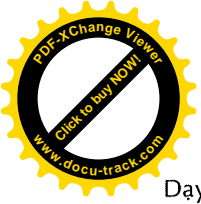
Mọi người thường hỏi tôi, “Tại sao anh lại đề nghị hình thức công ty cổ phần thay vì công ty TNHH hoặc doanh nghiệp tư nhân? Tại sao anh lại muốn bị đánh thuế hai lần?”

Đánh thuế 2 lần xảy ra khi một công ty cổ phần có thu nhập bị đánh thuế, sau đó đem chia phần lợi nhuận sau thuế cho các cổ đông. Phần lãi tức nhận được của cổ đông sau đó lại bị đánh thuế thu nhập cá nhân⁽¹⁾. Hiện tượng này cũng xảy ra khi sang nhượng một công ty cổ phần không khôn khéo làm phát sinh lãi tức giải thể chia cho các cổ đông. Phần lãi tức này không được tính vào chi phí hợp lý hợp lệ của công ty cổ phần đó, nhưng bị coi là thu nhập chịu thuế của các cổ đông. Như vậy, khoản thu nhập ấy bị đánh thuế hai lần ở công ty cổ phần và ở cá nhân.

Các chủ doanh nghiệp thường tăng mức lương trả cho mình để làm giảm lợi nhuận công ty, mà nhờ đó các khoản thu nhập của họ không bị đánh thuế hai lần. Một cách khác là khi công ty tiếp tục tăng trưởng, lợi nhuận sau thuế của công ty sẽ được giữ lại và dùng để khuếch trương, mở rộng kinh doanh, từ đó kích thích công ty càng tăng trưởng hơn nữa. Hiện tượng đánh thuế hai lần chỉ xảy ra khi nào công ty tuyên bố chi trả lãi tức cho các cổ đông.

Riêng tôi, tôi luôn đề nghị hình thức công ty cổ phần vì

1. Hiện tại ở Việt Nam, chính phủ chưa đánh thuế thu nhập cá nhân vào các khoản lãi tức từ cổ phiếu, trái phiếu hay cổ phần của cổ đông. (LND)

hình thức ấy đem lại sự linh hoạt và chủ động đến mức tối đa. Khi tôi bắt đầu xây dựng kinh doanh, tôi luôn mong muốn việc kinh doanh đó sẽ phát triển to lớn. Hầu hết những việc kinh doanh lớn ngày nay đều có hình thức công ty cổ phần. Tôi ra sức phát triển kinh doanh bởi vì tôi muốn đưa chúng lên sàn niêm yết và phát hành cổ phiếu ra công chúng, chứ không phải để nhận lãi tức cổ phiếu hàng năm.

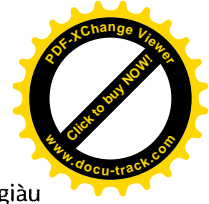
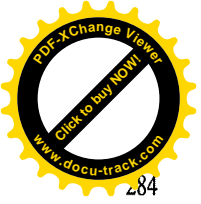
Thỉnh thoảng, tôi cũng chọn hình thức kinh doanh khác. Chẳng hạn, tôi sử dụng hình thức công ty TNHH nhiều thành viên để kinh doanh bất động sản.

Một lần nữa, chúng tôi đề nghị các bạn nên tư vấn với các chuyên viên thuế và tài chính để quyết định một hình thức kinh doanh thích hợp nhất cho mình.

THỜI GIAN

Người bố giàu mô tả về yếu tố thời gian, hay thời điểm, như thế này, "Thời gian quan trọng bởi vì dù gì đi nữa chúng ta cuối cùng vẫn phải đóng thuế. Thuế là một chi phí sinh hoạt trong một xã hội văn minh. Người giàu muốn kiểm soát họ sẽ trả bao nhiêu thuế và khi nào phải đóng thuế."

Sự hiểu biết luật pháp sẽ giúp bạn kiểm soát thời gian trả thuế. Chẳng hạn, điều luật 1031 của luật thuế Mỹ cho phép bạn hoãn trả thuế đối với lợi nhuận thu được từ một bất động sản đầu tư nếu bạn dùng lợi nhuận đó mua một miếng địa ốc khác lớn hơn. Chỉ khi nào bạn quyết định

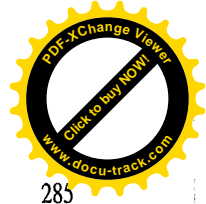
không đầu tư tiếp vào bất động sản, khi ấy bạn mới phải đóng thuế trên lợi nhuận kiếm được trước đây. Điều đó có nghĩa là bạn có thể chọn hoãn thuế mãi mãi!

Một vấn đề thời gian quan trọng khác liên quan đến tính pháp lý của hình thức công ty cổ phần. Đối với hình thức này, bạn có thể chọn một năm tài khóa khác với năm dương lịch (như bắt đầu từ 1/7 đến 10/6 chẳng hạn) để báo cáo tài chính và khai thuế thu nhập. Phần lớn các hình thức kinh doanh cá thể, hùn vốn partnership, doanh nghiệp tư nhân và công ty TNHH đều phải sử dụng năm tài khóa chung theo năm dương lịch. Sự linh động đó có thể giúp bạn lên kế hoạch chiến lược về thuế liên quan đến việc chi trả lãi tức cho các cổ đông.

GHI CHÚ CỦA SHARON - ĐỒNG TÁC GIẢ

Mặc dù Robert đề cập đến các vấn đề về hình thức kinh doanh và thời gian như những công cụ lập kế hoạch thuế đơn giản, nhưng điều quan trọng cần lưu ý là mọi quyết định liên quan đến việc chọn lựa một hình thức kinh doanh hay thời điểm thu nhập phải hợp pháp và phải được bàn luận kỹ càng với các nhà tư vấn thuế và luật.

Trong trang kế bên là bảng tóm tắt những hình thức kinh doanh khác nhau, và những vấn đề liên quan đến hình thức kinh doanh đó mà bạn cần phải xem xét và tư vấn cẩn thận trước khi quyết định cho mình.

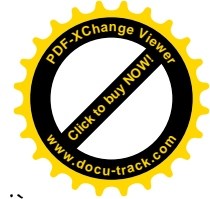
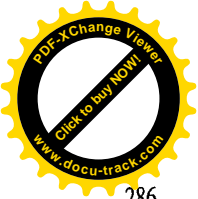

ĐẶC ĐIỂM THU NHẬP

Đối với yếu tố thứ ba về đặc điểm, người bố giàu nói, “Các nhà đầu tư kiểm soát trong khi mọi người khác chỉ đánh bạc. Người giàu sở dĩ giàu là vì họ có nhiều khả năng kiểm soát tiền bạc của mình hơn người nghèo và người trung lưu. Một khi con hiểu trò chơi tiền bạc là một trò chơi về sự kiểm soát, con có thể tập trung vào những gì quan trọng trong đời - không phải là kiếm nhiều tiền mà chính là có nhiều khả năng kiểm soát tiền bạc.”

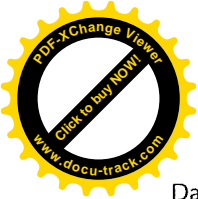
Người bố giàu viết lên giấy các dòng sau:

1. Thu nhập từ sức lao động
2. Thu nhập thụ động
3. Thu nhập từ danh mục đầu tư

CÁC HÌNH THỨC KINH

HÌNH THỨC	KIỂM SOÁT	TRÁCH NHIỆM
KINH DOANH CÁ THỂ / DOANH NGHIỆP TƯ NHÂN	Bạn kiểm soát hoàn toàn	Bạn chịu trách nhiệm hoàn toàn
CÔNG TY HỢP DOANH KHÔNG CÓ THÀNH VIÊN GÓP VỐN (PARTNERSHIP)	Mỗi thành viên, kể cả bạn đều có quyền ký kết hợp đồng kinh tế	Các thành viên đều chịu trách nhiệm đối với mọi khoản nợ của công ty bằng toàn bộ tài sản của mình
CÔNG TY HỢP DOANH CÓ THÀNH VIÊN GÓP VỐN	Chỉ thành viên hợp doanh có quyền kiểm soát	Chỉ thành viên hợp doanh chịu trách nhiệm bằng toàn bộ tài sản của mình. Thành viên góp vốn chỉ chịu trách nhiệm trong phạm vi phần vốn đóng góp
CÔNG TY TNHH	Chủ sở hữu hoặc thành viên	Chủ sở hữu hoặc thành viên không chịu trách nhiệm đối với nợ công ty
CÔNG TY CỔ PHẦN	Các cổ đông bầu chọn Hội đồng quản trị. Hội đồng quản trị sau đó chọn ra Tổng giám đốc	Các cổ đông chỉ chịu trách nhiệm trong phạm vi phần vốn đóng góp
CÔNG TY THUỘC TIỂU CHƯƠNG S (SUBCHAPTER S)	Các cổ đông bầu chọn Hội đồng quản trị. HĐQT sau đó chọn ra Tổng giám đốc	Các cổ đông chỉ chịu trách nhiệm trong phạm vi phần vốn đóng góp

DOANH HỢP PHÁP Ở MỸ

THUẾ	TÀI KHÓA	TÍNH LIÊN TỤC
Chịu mức thuế thu nhập cá nhân	Năm dương lịch	Giải thể khi bạn chết
Phần lời được chia từ công ty cho các thành viên phải được khai báo và chịu mức thuế thu nhập cá nhân	Theo biểu quyết đa số hay theo các thành viên chính. Nếu không, theo năm dương lịch	Giải thể khi bất kỳ một thành viên nào rút lui hay chết
Công ty phải khai báo với sở thuế hàng năm. Phần lời hay lỗ được chia từ công ty cho các thành viên phải được khai báo và chịu mức thuế thu nhập cá nhân. Chuyển lỗ có giới hạn.	Theo biểu quyết đa số hay theo các thành viên hợp doanh chính. Nếu không, theo năm dương lịch	Không giải thể khi thành viên góp vốn rút lui hay chết, nhưng có thể giải thể khi thành viên hợp doanh rút lui hay chết trừ phi có thỏa thuận khác.
Khác nhau tùy tiểu bang	Khác nhau tùy tiểu bang	Khác nhau tùy tiểu bang.
Lợi nhuận công ty chịu mức thuế thu nhập công ty. Lãi tức chia cho các cổ đông chịu mức thuế thu nhập cá nhân Tùy chọn.	Công ty kinh doanh trong lĩnh vực dịch vụ cá nhân phải theo năm dương lịch	Công ty có tư cách pháp nhân độc lập, nên không bị ảnh hưởng khi chủ sở hữu, Tổng giám đốc hay cổ đông chết.
Cổ đông kê khai phần lãi hay lỗ chia được từ công ty trong thu nhập cá nhân của mình với sở thuế	Năm dương lịch.	Công ty có tư cách pháp nhân độc lập, nên không bị ảnh hưởng khi chủ sở hữu, Tổng giám đốc hay cổ đông chết.

“Đây là ba loại thu nhập khác nhau,” người bố giàu nói.

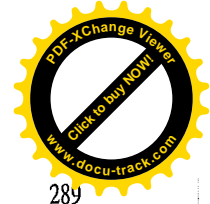
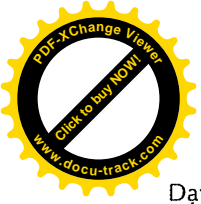
“Có khác nhau nhiều không hở bố?”, tôi hỏi.

“Rất nhiều con ạ,” Người đáp. “Nhất là khi kết hợp với các yếu tố hình thức kinh doanh và thời gian. Kiểm soát các đặc điểm của nguồn thu nhập của con là sự kiểm soát tiền bạc quan trọng nhất. Thế nhưng con có thể kiểm soát yếu tố hình thức kinh doanh và thời gian trước.”

Tôi phải mất một thời gian mới có thể hiểu đúng mức tầm quan trọng của việc kiểm soát các đặc điểm của ba loại thu nhập khác nhau này.

“Sự kiểm soát đó là quan trọng và cần thiết bởi vì chính yếu tố đặc điểm thu nhập đã làm người giàu khác với những người khác,” Người phân tích. “Người nghèo và người trung lưu chỉ biết tập trung vào nguồn thu nhập từ sức lao động như lương bổng. Trong khi đó, người giàu tập trung vào thu nhập thụ động và thu nhập từ danh mục đầu tư. Đó chính là sự khác nhau cơ bản giữa người giàu và những người khác. Và đó cũng chính là sự kiểm soát cơ bản nhất mà con cần phải có nếu con muốn làm giàu.”

Người nói tiếp, “Ở Mỹ và các nước phát triển khác, ngay cả một đồng lương đầu tiên từ thu nhập lao động cũng bị đánh thuế cao hơn thu nhập thụ động và thu nhập từ danh mục đầu tư. Mức thuế cao là cần thiết để cung cấp các khoản an sinh xã hội cho nhiều người dân khác nhau.” Thuế thu nhập được tính trên thuế bảo hiểm xã hội. Trong khi đó, các nguồn thu nhập bị động và thu nhập từ danh mục đầu tư không bị đánh thuế bảo hiểm xã hội.

“Như vậy khi mỗi sáng con thức dậy và tập trung đi làm để kiếm tiền, con đang tập trung vào thu nhập từ sức lao động mà con sẽ bị đánh thuế cao hơn với thu nhập đó,” tôi nói. “Đó là lý do tại sao mà bố luôn động viên con thay đổi định hướng tập trung nguồn thu nhập cho mình.”

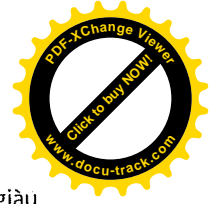
Tôi chợt nhớ lại bài học đầu tiên của người bố giàu trong tập 1: “Người giàu không làm việc vì tiền. Người giàu bắt đồng tiền làm việc cho mình.” Bài học đó giờ đây trở nên thật ý nghĩa và sâu sắc đối với tôi. Tôi cần phải học cách biến thu nhập từ sức lao động của mình thành thu nhập thụ động và thu nhập từ danh mục đầu tư, mà từ đó tiền bạc có thể bắt đầu làm việc cho tôi.

CÁC CÁCH KIỂM SOÁT CỦA NHÀ ĐẦU TƯ BÊN TRONG

11. Kiểm soát chính bạn
12. Kiểm soát thu / chi trên tài sản / nợ
13. Kiểm soát việc quản lý đầu tư
14. Kiểm soát về thuế
15. Kiểm soát khi nào nên bán và khi nào nên mua
16. Kiểm soát các giao dịch thông qua môi giới
17. Kiểm soát về hình thức kinh doanh, thời gian và đặc điểm

3K CỦA NHÀ ĐẦU TƯ BÊN TRONG

1. Kiến thức
2. Kinh nghiệm
3. Khoản tiền dư dôi dào

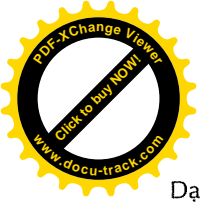
GHI CHÚ CỦA SHARON - ĐỒNG TÁC GIẢ

Theo chúng tôi, nhiều nhà đầu tư đủ điều kiện và chuyên môn không nhất thiết phải là nhà đầu tư lão luyện. Nhiều cá nhân giàu có nhưng không có hiểu biết cơ bản về đầu tư và luật. Nhiều người dựa vào các chuyên viên đầu tư mà họ hy vọng là những nhà đầu tư lão luyện có thể thực hiện đầu tư giùm họ.

Nhà đầu tư lão luyện, theo chúng tôi, hiểu rõ tác động ảnh hưởng và các ưu thế về luật, qua đó lập một kế hoạch đầu tư để có thể tận dụng tối đa các ưu thế về lựa chọn hình thức kinh doanh, thời gian và đặc điểm thu nhập. Để làm được điều đó, nhà đầu tư lão luyện cần phải tìm các chuyên viên tư vấn về thuế và luật.

Nhiều nhà đầu tư lão luyện thường bằng lòng với việc đầu tư vào những doanh nghiệp khác như một nhà đầu tư bên ngoài. Họ không nắm những quyền kiểm soát quản lý đầu tư như những nhà đầu tư bên trong. Họ có thể đầu tư vào những đội ngũ quản lý không sở hữu quyền kiểm soát công ty. Họ cũng có thể hùn vốn đầu tư vào bất động sản hoặc mua cổ phiếu của những công ty lớn. Họ học hỏi và đầu tư một cách khôn ngoan nhưng không có sự kiểm soát việc quản lý tài sản mà họ đầu tư, do đó họ chỉ tiếp cận được nguồn thông tin phổ biến trên thị trường chứng khoán về hoạt động của công ty. Chính sự thiếu kiểm soát đó đã phân biệt giữa một nhà đầu tư lão luyện và nhà đầu tư bên trong.

Thế nhưng, nhà đầu tư lão luyện vẫn tận dụng những ưu thế phân tích về hình thức kinh doanh - thời gian - đặc

điểm cho kế hoạch đầu tư của mình. Trong phần 4, chúng ta sẽ bàn sâu hơn về phương cách mà nhà đầu tư lão luyện đã áp dụng những nguyên tắc này để có thể khai thác tối đa những ưu thế một cách hợp pháp.

Tốt và Xấu

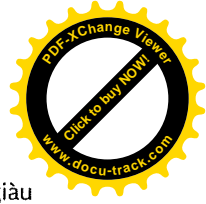
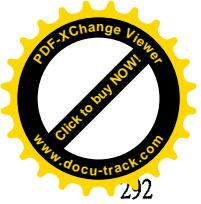
Ngoài ba loại thu nhập mà Robert đã trình bày, còn có 3 nguyên tắc chung khác phân biệt một nhà đầu tư lão luyện với một người đầu tư trung bình. Nhà đầu tư lão luyện biết rõ sự khác nhau giữa:

Nợ tốt và nợ xấu

Chi phí tốt và chi phí xấu

Lỗ tốt và lỗ xấu

Quy tắc chung là nợ tốt, chi phí tốt và lỗ tốt đều tạo thêm tiền cho bạn. Chẳng hạn, khi bạn vay nợ để mua một căn hộ cho thuê và có lời mỗi tháng, khoản nợ đó là nợ tốt. Tương tự, khi bạn trả phí tư vấn về luật và thuế để có thể tiết kiệm hàng ngàn đô tiền thuế một cách hợp pháp, chi phí đó là chi phí tốt. Ví dụ về lỗ tốt là lỗ do chi phí khấu hao bất động sản. Khoản lỗ tốt này còn được gọi là lỗ vô hình bởi vì nó chỉ tồn tại trên giấy trong khi lượng tiền mặt của bạn không bị mất mát thực sự. Kết quả là bạn không phải trả thuế cho nguồn thu nhập bạn kiếm được trước khi trừ vào chi phí khấu hao đó.

LÀM THẾ NÀO XÁC ĐỊNH MỘT NHÀ ĐẦU TƯ LÃO LUYỆN?

Tôi còn nhớ một câu chuyện mà người bố giàu đã kể cho tôi về rủi ro. Câu chuyện đó có thể tôi đã thuật ở đâu đó, nhưng nó đáng nhắc lại ở đây. Người đầu tư trung bình nhìn rủi ro từ một quan điểm hoàn toàn khác hẳn với một nhà đầu tư lão luyện. Và chính quan điểm về rủi ro đó mới thực sự làm cho nhà đầu tư lão luyện khác biệt.

TẠI SAO AN TOÀN LÀ RỦI RO

Một ngày nọ, tôi đến chỗ người bố giàu và nói, “Bố con cho rằng những gì bố đang làm là rất rủi ro. Bố con cho rằng một bản tóm tắt tài chính là an toàn, nhưng còn bố thì cho rằng chỉ kiểm soát một bản tóm tắt tài chính mới là rủi ro. Quan điểm của cả hai người thật là mâu thuẫn với nhau.”

Người bố giàu mỉm cười và trả lời, “Còn gì nữa. Gần như là hoàn toàn đối lập. Nếu con muốn trở nên giàu thực sự, một trong những thứ mà con phải thay đổi chính là quan điểm của con về những gì là rủi ro và an toàn. Những gì mà người nghèo và người trung lưu cho là an toàn, ta đều cho là rủi ro.”

“Con thực sự không hiểu,” tôi nói. “Bố cho con một ví dụ đi.”

“Được thôi,” Người đáp. “Con chỉ cần lắng nghe những câu nói của mình. Có phải bố con thường nói, 'Đi tìm một việc làm an toàn, ổn định', có đúng không?”

Tôi gật đầu và nói, “Bố con còn cho đó là một cách sống an toàn.”

“Vậy nó có thực sự an toàn không?”, Người hỏi.

“Con nghĩ đối với bố con thì là an toàn,” tôi đáp. “Còn bố, bố nghĩ khác à?”

Người bố giàu gật đầu, rồi hỏi. “Chuyện gì thường xảy ra khi một công ty tuyên bố sa thải hàng loạt nhân công?”

“Con không biết,” tôi đáp.

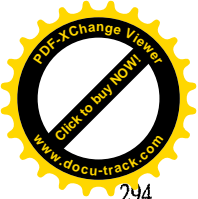
“Chuyện gì thường xảy ra với giá cổ phiếu của công ty đó?”, Người hỏi tiếp.

“Con cũng không biết,” tôi trả lời. “Giá cổ phiếu sẽ giảm à?”

Người lắc đầu và nói, “Không đâu con. Khi một công ty tuyên bố sa thải nhiều nhân công, giá cổ phiếu của công ty đó lại thường tăng vọt.”

Tôi lặng lẽ suy nghĩ một hồi rồi nói, “Đó chính là lý do tại sao mà bố thường nói là có sự khác nhau to lớn giữa những người ở phía bên trái và bên phải của Kim tứ đồ.”

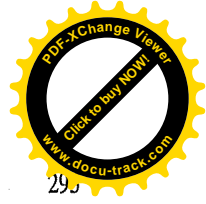
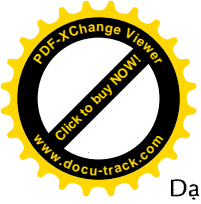
Người gật đầu, “Khác nhau rất lớn. Những gì một bên cho là an toàn thì bên kia lại cho là rủi ro. Nếu con muốn giàu và giữ được của cải qua nhiều thế hệ, con phải thấy được cả hai mặt rủi ro và an toàn đó. Người đầu tư trung bình thường chỉ thấy có mỗi một mặt.”

NHỮNG GÌ TRÔNG CÓ VẼ AN TOÀN LẠI LÀ RỦI RO THỰC SỰ

Giờ đây, tôi thấy rất rõ những gì mà người bố giàu đã thấy. Những gì tôi cho là an toàn thì phần lớn mọi người lại cho là rủi ro. Dưới đây là một vài điểm khác nhau.

NGƯỜI ĐẦU TƯ TRUNG BÌNH	NHÀ ĐẦU TƯ LÃO LUYỆN
Chỉ có một báo cáo tài chính. Muốn đứng tên sở hữu mọi thứ.	Có nhiều báo cáo tài chính. Không muốn đứng tên sở hữu một thứ gì cả, mà sử dụng hình thức công ty: Thông thường, ngôi nhà và ô tô của họ không đứng tên họ.
Không coi bảo hiểm là một công cụ đầu tư. Dùng những từ như 'đa dạng hoá'.	Sử dụng bảo hiểm như một công cụ đầu tư để phòng ngừa rủi ro. Dùng những từ như 'bảo hiểm', 'phòng ngừa'.
Chỉ biết tài sản giấy như cổ phiếu, trái phiếu, tiền mặt, tài khoản tiết kiệm.	Biết cả tài sản giấy lẫn tài sản thực như bất động sản, kim loại quý. Kim loại quý thường được dùng như một công cụ bảo hiểm phòng ngừa việc chính phủ quản lý tiền kém.
Tập trung vào sự ổn định việc làm. Tập trung vào kiến thức chuyên môn. Né tránh mắc sai phạm.	Tập trung vào sự tự do về tiền bạc. Tập trung vào kiến thức tài chính. Hiểu rõ sai lầm chỉ là một phần trong quá trình học hỏi.
Không tìm kiếm thông tin tài chính hay chỉ muốn miễn phí. Suy nghĩ trắng đen, tốt xấu, đúng sai.	Sẵn sàng trả tiền để có thông tin tài chính. Suy nghĩ linh hoạt và không cố chấp.
Căn cứ vào các chỉ số quá khứ như tỷ số p/e, tỷ lệ lãi suất.	Căn cứ vào các chỉ số tương lai như xu hướng hay thay đổi trong quản lý và sản phẩm.
Gọi người môi giới trước tiên để hỏi ý kiến đầu tư, hoặc tự mình đầu tư. Không cần tư vấn.	Gọi người môi giới sau cùng, sau khi xem xét kế hoạch và tư vấn với nhóm của riêng mình bao gồm các chuyên viên luật và tài chính. Người môi giới cũng là một thành viên trong nhóm.
Tìm kiếm sự ổn định từ bên ngoài như việc làm, công ty, chính phủ.	Luôn coi trọng sự tự tin và độc lập của mình.

CHƯƠNG 25

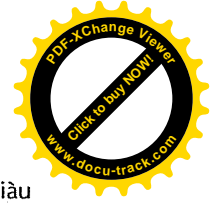
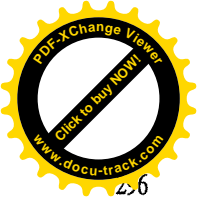
Nhà đầu tư bên trong

Nhà đầu tư bên trong là một người đầu tư từ phía bên trong cơ hội và có khả năng kiểm soát sự quản lý ở một mức độ nào đó.

Mặc dù sự phân biệt quan trọng đối với nhà đầu tư bên trong là khía cạnh kiểm soát sự quản lý, người bố giàu đã chỉ ra một sự phân biệt khác quan trọng hơn - đó là *bạn không cần phải có nhiều thu nhập hay tài sản thực để được coi là nhà đầu tư thuộc cấp bậc này*. Một công chức, giám đốc hay những cổ đông mà nắm giữ từ 10% trở lên số lượng cổ phiếu phát hành của một công ty chính là những nhà đầu tư bên trong.

Hầu hết các quyền sách đầu tư đều tập trung vào những người đầu tư từ phía bên ngoài sân chơi đầu tư. Riêng quyền sách này sẽ dành cho những bạn đọc muốn đầu tư từ phía bên trong sân chơi.

Trong đời thực, có những hoạt động đầu tư bên trong hợp pháp và bất hợp pháp. Người bố giàu luôn mong muốn Mike và tôi trở thành những nhà đầu tư từ bên trong hơn là bên ngoài. Đó là một cách thức đầu tư rất quan trọng nhằm giảm rủi ro và tăng lợi nhuận.

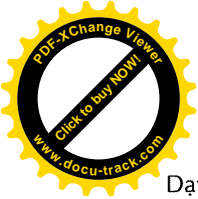
Dạy con làm giàu

Một người có hiểu biết tài chính nhưng không có đủ tiền bạc ở mức đầu tư đủ điều kiện vẫn có thể trở thành nhà đầu tư bên trong. Đây chính là điểm xuất phát của nhiều người trong thế giới đầu tư. Khi xây dựng kinh doanh cho mình, các nhà đầu tư bên trong cũng đang xây dựng những tài sản mà họ có thể quản lý, bán đi hoặc đem niêm yết trên thị trường chứng khoán.

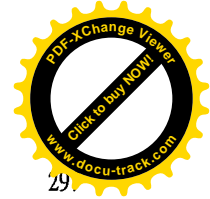
Trong quyển sách *Hoạt động ở phố Wall*, tác giả James P O'Shaughnessy đã phân tích lợi nhuận trên tổng vốn của nhiều loại công cụ đầu tư khác nhau trên thị trường. Tác giả cho thấy cổ phiếu của những công ty nhỏ thường đánh bại các công cụ đầu tư khác. Dưới đây là sơ đồ tóm tắt các kết quả tìm thấy được trích từ quyển sách đó.

Hầu hết mức lợi nhuận cao đều thuộc các cổ phiếu của công ty nhỏ, với tổng vốn trên thị trường xấp xỉ 25 triệu đô. Điểm hạn chế của những cổ phiếu loại này là chúng chiếm tỷ lệ quá nhỏ để các quỹ hỗ tương đầu tư vào, và người đầu tư trung bình khó mua chúng trên thị trường. Khối lượng giao dịch lại quá nhỏ nên giá bán và giá mua của các cổ phiếu này thường chênh lệch rất cao. Đây cũng là một ví dụ 10% các nhà đầu tư kiểm soát tới 90% cổ phiếu trên thị trường.

Nếu bạn không thể mua được những cổ phiếu này cho mục đích đầu tư, tốt hơn hết là bạn hãy nghĩ đến việc xây dựng cho mình một doanh nghiệp thuộc loại đó và gặt hái siêu lợi nhuận như một nhà đầu tư bên trong.

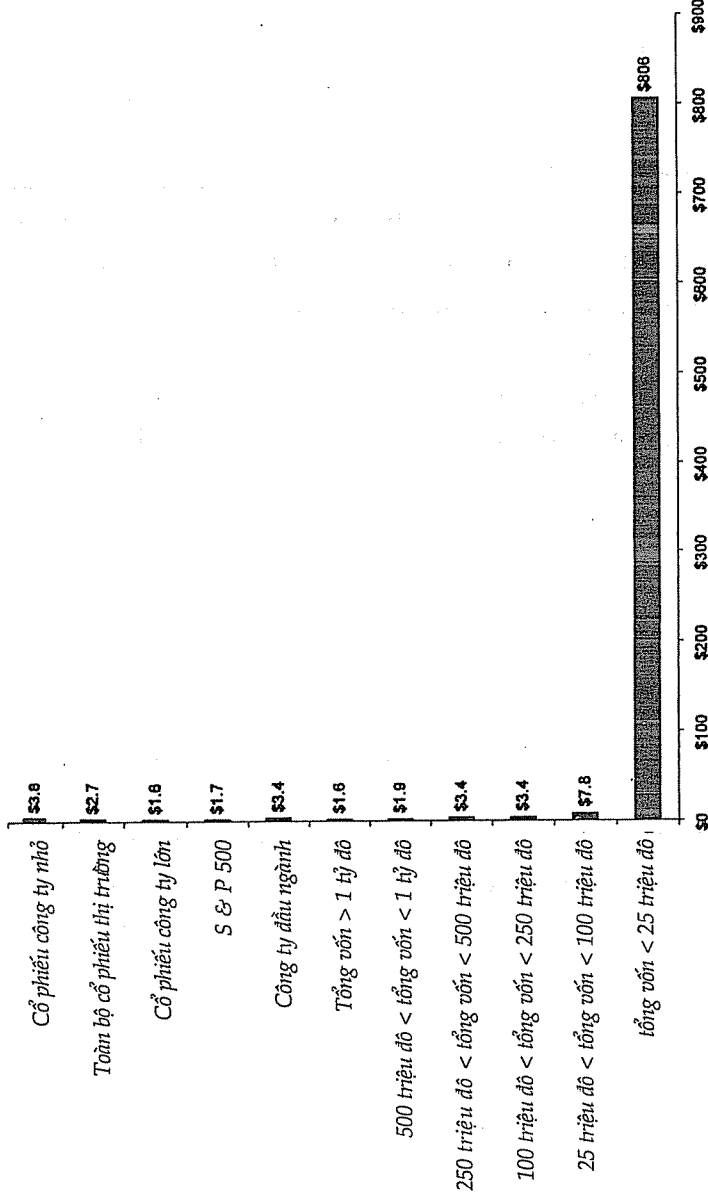

Dạy con làm giàu

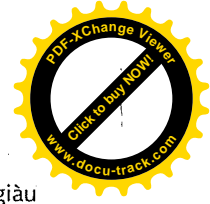
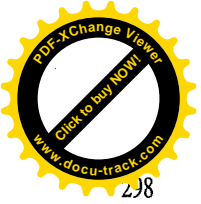

29

Nguồn: Hoạt động ở phố Wall, tác giả James P O'Shaughnessy

Trị giá tại thời điểm 31/12/1996 của 10.000 đô đầu tư từ 31/12/1951, được điều chỉnh hàng năm theo tổng vốn thị trường (đơn vị: triệu đô)

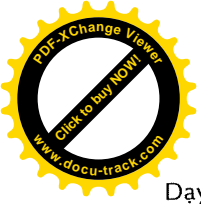
TÔI LÀM ĐIỀU ĐÓ NHƯ THẾ NÀO?

Tôi đã tìm thấy sự tự do tài chính như một nhà đầu tư bên trong. Hãy nhớ là tôi đã bắt đầu từ nhỏ và tích lũy các tài sản địa ốc như một nhà đầu tư lão luyện. Tôi đã học cách sử dụng các hình thức hợp doanh và công ty để giảm thiểu mức thuế thu nhập và bảo vệ tài sản cho mình. Từ đó, tôi đã bắt đầu xây dựng nhiều doanh nghiệp để có thêm kinh nghiệm trong thương trường. Với vốn kiến thức học được từ người bố giàu, tôi đã xây dựng doanh nghiệp như một nhà đầu tư bên trong. Tôi không trở thành nhà đầu tư đủ điều kiện cho tới khi tôi nhận ra sự thành công của mình đã đưa mình vào cấp bậc đầu tư lão luyện. Tôi cũng chưa bao giờ tự coi mình là nhà đầu tư chuyên môn cả. Tôi không biết chọn lựa cổ phiếu và mua cổ phiếu như một người đứng ngoài. (Tại sao thế? Bởi vì nếu trở thành một người đầu tư bên trong, tôi càng có khả năng giảm thiểu rủi ro của mình mà lại kiếm được nhiều lời hơn!)

Tôi chia sẻ với bạn những điều này để có thể giúp bạn tự tin và hy vọng. Nếu tôi có thể học hỏi từng bước để trở thành nhà đầu tư bên trong thông qua xây dựng kinh doanh, thế thì bạn cũng có cơ hội làm được như thế. Hãy nhớ rằng một khi bạn có nhiều kiểm soát cơ hội đầu tư của mình chừng nào, bạn sẽ gặp càng ít rủi ro chừng nấy.

CÁC CÁCH KIỂM SOÁT CỦA NHÀ ĐẦU TƯ BÊN TRONG

1. Kiểm soát chính bạn
2. Kiểm soát thu / chi trên tài sản / nợ

Dạy con làm giàu

29

3. Kiểm soát việc quản lý đầu tư
4. Kiểm soát về thuế
5. Kiểm soát khi nào nên bán và khi nào nên mua
6. Kiểm soát các giao dịch thông qua môi giới
7. Kiểm soát về hình thức kinh doanh, thời gian và đặc điểm
8. Kiểm soát các điều kiện, điều khoản hợp đồng
9. Kiểm soát nguồn tiếp cận thông tin

3K CỦA NHÀ ĐẦU TƯ BÊN TRONG

1. Kiến thức
2. Kinh nghiệm
3. Khoản tiền dư dôi dào

GHI CHÚ CỦA SHARON - ĐỒNG TÁC GIẢ

Ủy ban Giao dịch Chứng khoán (SEC) định nghĩa một người 'bên trong' là một người có thông tin về một công ty trong khi thông tin đó chưa phổ biến ra công chúng.

Cách dùng từ của Robert - 'nhà đầu tư bên trong', dùng để chỉ cho những người đầu tư có khả năng kiểm soát các hoạt động của một doanh nghiệp và hướng đi của doanh nghiệp đó. Trong khi đó, những người đầu tư bên ngoài không có khả năng này. Robert phân biệt giữa việc đầu tư bên trong hợp pháp và bất hợp pháp, và ông hoàn toàn phản đối chuyện đầu tư bất hợp pháp. Kiểm tiền một cách hợp pháp đâu phải là chuyện khó khăn.